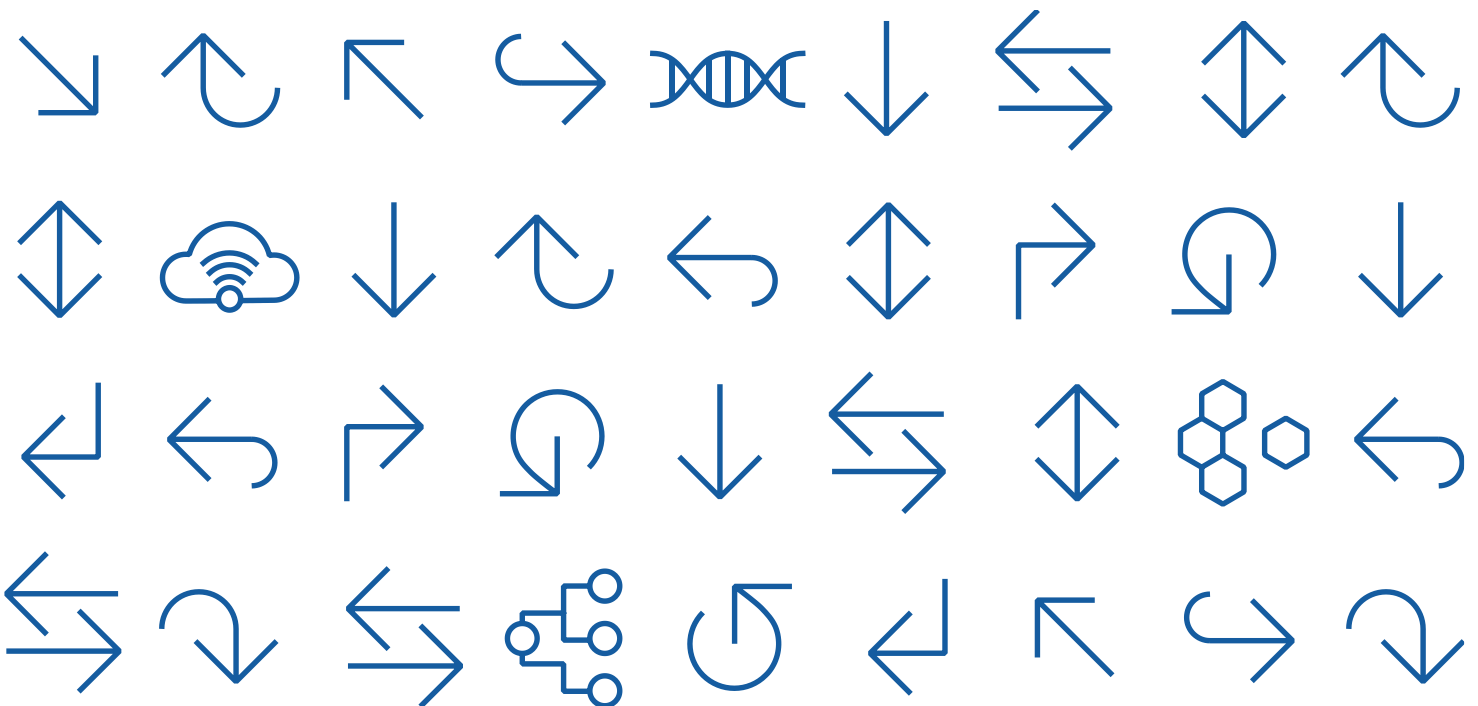

Strategie podpory nadání v Plzeňském kraji

Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o.p.s.
září, 2022

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Obsah

Úvod.....	0
1 Nadání.....	1
1.1 Definice nadání.....	1
1.2 Vymezení pojmu nadání v širším pojetí.....	1
1.3 Nadání žáci v Plzeňském kraji.....	2
2 Hlavní aktéři podpory nadání.....	5
2.1 Organizace poskytující formální vzdělávání.....	5
2.2 Subjekty nabízející neformální vzdělávání.....	5
2.3 Podpůrné organizace.....	8
2.4 Diagnostikující organizace.....	9
2.5 Veřejná správa.....	10
3 Strategické dokumenty věnující se podpoře nadání.....	11
3.1 Strategie a dokumenty na národní úrovni.....	11
3.2 Strategie a dokumenty na úrovni Plzeňského kraje.....	14
3.3 Strategie a dokumenty na menších územních úrovních (místní, oblastní).....	17
4 Současný stav všeobecné podpory nadání v Plzeňském kraji.....	18
4.1 Shrnutí šetření na ZŠ a SŠ.....	19
4.1.1 Shrnutí šetření v organizace zajišťující neformální vzdělávání v oblasti práce s žáky s nadáním.....	20
4.1.2 Shrnutí hloubkových rozhovorů.....	22
4.2 Závěrečné zhodnocení současného stavu podpory nadání v Plzeňském kraji.....	27
5 Hlavní problémy, příčiny, doporučení.....	28
6 Strategický rámec podpory nadání.....	30
6.1 Hlavní cíl.....	30
6.2 Strategické oblasti změn a strategické cíle.....	30
7 Strategie podpory nadání v Plzeňském kraji.....	32
7.1 Strategická oblast změn 1.: Identifikace nadaných žáků.....	32
7.2 Strategická oblast změn 2: Podmínky pro práci s nadanými žáky.....	32
7.3 Strategická oblast změn 3: Podpora nadaného žáka.....	35
7.4 Strategická oblast změn 4: Presentace tématu nadaných žáků.....	36
8 Realizace strategie podpory nadání v Plzeňském kraji.....	39
8.1 Řízení realizace Strategie podpory nadání.....	39
8.2 Příprava a realizace projektů.....	39
8.3 Monitorování realizace Strategie podpory nadání.....	40
8.4 Aktualizace Strategie podpory nadání.....	40
9 Finanční zajištění Strategie podpory nadání.....	41
9.1 Příprava a realizace rozvojových projektů.....	41
Použité podklady.....	43
PŘÍLOHY.....	44

Úvod

Strategie podpory nadání v Plzeňském kraji vznikla na základě výstupů expertizy mapující současný stav všeobecné podpory nadání v Plzeňském kraji realizované v rámci projektu Smart akcelerátor Plzeňského kraje II ve spolupráci Odborem školství, mládeže a sportu Plzeňského kraje, Krajskou radou pro výzkum, vývoj a inovace (KRVVI), Národním pedagogickým institutem České republiky, resp. Krajskou sítí podpory nadání a dalšími stěžejními subjekty. Navazuje na Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019–2023, Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+, národní Konceptci podpory rozvoje nadání a péče o nadané v období 2014-2020, Národní strategii inteligentní specializace České republiky, Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Plzeňského kraje na období 2020-2022, Vizi vzdělávání v Plzeňském kraji v roce 2035 a další níže jmenované strategické národní, krajské a místní dokumenty.

Jedinci s potenciálem nadání a mimořádně nadaní tvoří specifickou a zároveň vnitřně poměrně různorodou skupinu. Jejich vzdělávací potřeby se v různé míře a různým způsobem odlišují od vzdělávacích potřeb běžných dětí a žáků. S vědomím, že každé dítě má právo se rozvíjet, vzdělávat do té míry, do jaké je schopno, je nezbytné, vytvořit ucelený soubor podmínek, které jsou vzájemně synergicky propojeny a působí dlouhodobě pro naplnění vzdělávacích potřeb a potenciálu každého (nadaného) jednotlivce. Proto je důležité, kromě individuální práce s každým nadaným dítětem a žákem, rozvíjet systém podpory nadání a péče o nadané na strategické a koncepční úrovni.

Cílem Strategie podpory nadání je nastavit systematickou podporu jedinců s potenciálem nadání, nadaných, aktivních, talentovaných, přemýšlivých a jedinců s hlubším zájmem o obor na regionální úrovni a posunout vnímání problematiky nadání jako významné složky v rozvíjení inovačního a ekonomického potenciálu kraje a zvýšení jeho konkurenceschopnosti. Je zřejmé, že charakteristiky vývoje Plzeňského kraje a změny v průmyslu, zaměstnanosti a vzdělávání vyvolané digitalizací a robotikou jsou silným argumentem pro změnu dosavadního přístupu k tématu podpory nadaných tak, aby jejich potenciál nositelů inovací, výzkumu a vývoje byl maximálně využit k prospěchu společnosti v regionálním, národním, evropském i mezinárodním kontextu.

První část dokumentu je věnována analýze současnému stavu všeobecné podpory nadání v kraji. Je zde vymezena definice jedince, vnímaného jako nadaného v širokém vnímání jako jedince s potenciálem nadání, talentovaného, přemýšlivého, aktivního s hlubokým zájmem o daný obor, mimořádně nadaného. K tomuto vymezení došlo v návaznosti na dosud jednotně neuchopené vymezení výše jmenovaných pojmů v dostupných dokumentech, kde je definován pouze pojem nadaný a mimořádně nadaný jedinec. Porovnání vykazování nadaných a mimořádně nadaných žáků v Plzeňském kraji ve statistické ročence MŠMT s jinými kraji a Českou republikou. Jsou zde uvedeni hlavní aktéři pracující s nadanými dětmi a mládeží a jejich zaměření v kraji a kapitola zaměřená na vyhodnocení dosavadních strategických koncepcí věnující se tématu nadání a talentů. Největší prostor analytické části je věnován výsledkům šetření Současného stavu všestranné podpory nadání v Plzeňském kraji ve formálním i neformálním vzdělávání. Definování hlavních problémů, příčin a návrhu řešení systematického rozvoje nadání a péče o nadané.

Druhá strategická část uvádí návrh realizace systematické podpory nadání v kraji. Pro vytvoření strategie byly svolány kulaté stoly Platformy lidských zdrojů pro výzkum vývoj a inovace při KRVVI a přizváni byli i další strategičtí partneři pracující s nadanými. V rámci kulatých stolů byly představeny východiska Strategie podpory nadání. Došlo k vymezení 4 strategických oblastí změn se strategickými cíli a typovými aktivitami s garanty zajišťujícími její naplnění. Následně byly navrženy indikátory, návrh realizace a finanční zajištění Strategie.

A. Analytická část

1 Nadání

Pro nastavení podpory nadání v Plzeňském kraji je nezbytné definovat, jak je nadání v Plzeňském kraji vnímáno.

V současné době je nadaný žák definován v § 27 odst. 1, 4, 5, a 6 vyhlášky MŠMT č. 27/2016Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

1.1 Definice nadání

Podle § 27 odst. 1, 4, 5, a 6 vyhlášky MŠMT č. 27/2016Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů se za nadaného považuje žák, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Za mimořádně nadaného žáka je považován především žák, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

Zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb žáka provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou, která žáka vzdělává.

Pokud se nadání žáka projevuje v oblastech pohybových, manuálních nebo uměleckých dovedností, vyjadřuje se školské poradenské zařízení zejména ke specifikům žakovy osobnosti, které mohou mít vliv na průběh jeho vzdělávání, a míru žakova nadání zhodnotí odborník v příslušném oboru, jehož odborný posudek žák nebo zákonný zástupce žáka školskému poradenskému zařízení poskytne.

1.2 Vymezení pojmu nadání v širším pojetí

Vzhledem k tomu, že všeobecně přijímaná definice pojmů nadání, talent, žák či dítě s hlubším zájmem o obor, aktivní žák zatím neexistuje, vznikla dohoda sjednotit tyto pojmy a definovat si je v rámci Plzeňského kraje.

Nadání jsou specifickou skupinou uvnitř každého vzdělávacího systému. Tito jedinci se učí rychleji než ostatní a jsou schopni podávat i nadprůměrné výkony.

Nadaný je jedinec prokazující v určitém oboru větší znalosti a schopnosti než jeho vrstevníci a **talentovaný, aktivní, přemýšlivý, jedinec s hlubším zájmem o obor** ještě navíc své nadání prohlubuje samostatnými aktivitami jako je např. pracovitost, schopnost mimořádně se soustředit, rozvíjet své nadání, zapálenost, přináší ojedinělá, neotřelá nová řešení problémů. Nadprůměrný výkon ve škole není vždy směrodatný.

Mimořádně nadaný je pak takový jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti. Tito jedinci jsou identifikováni ve školském poradenském zařízení.

Nadaný jedinec i mimořádně nadaný jedinec nemusí prokazovat mimořádné schopnosti, nadání ve všech složkách inteligence, stačí, když vyniká v některých složkách inteligence.

Specifikace dětí, žáků, studentů pro účely vykazování v oblasti nadání pro jednotné vykazování do statistického šetření MŠMT a pro data do Výročních zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Plzeňském kraji prostřednictvím KEVIS došlo ke shodě, že mezi nadané děti a žáky budou vykazovány nadále všichni žáci, kteří byli úspěšní v krajských a vyšších úrovních v následujících oblastech nadání:

- Oborově nadání, talentovaní (úspěšní v předmětových olympiádách, oborových soutěžích, SOČ, v technických/přírodovědných/IT/humanitních a jiných projektech) - na krajské a vyšší úrovni.
- Řemeslně nadání, talentovaní (úspěšní v soutěžích na krajské a vyšší úrovni),
- Umělecky nadání, talentovaní (úspěšní v soutěžích/koncertech/výstavách apod., reprezentanti – hudba, divadlo, tanec, výtvarné obory aj.) - na krajské a vyšší úrovni,
- sportovně nadání, talentovaní (úspěšní v soutěžích, reprezentanti) - na krajské a vyšší úrovni.
- Nadání, talentovaní ve více výše uvedených oblastech.

Nadaní žáci vykazovaní ve skupině s 1. stupněm podpory jsou nadané děti/žáci/studenti posouzení školou/školským zařízením. Ve skupině s vyššími stupni podpory (2. - 4. stupeň) jsou vykazováni mimořádně nadané děti, žáci, studenti identifikovaní ve školském poradenském zařízení.

1.3 Nadání žáci v Plzeňském kraji

Sledování dat o nadaných a mimořádně nadaných dětech a žácích ve školách a školských zařízeních bylo odborem informatiky a statistiky MŠMT zahájeno ve školním roce 2017/2018, a to vždy k 30. 9. daného školního roku. Tato data ve Statistické ročence školství jsou zveřejněna jako celkové počty, ale také v členění dle stupně vzdělání a jednotlivých krajů České republiky. To nám umožňuje získat alespoň základní pohled na problematiku identifikace nadaných žáků nejen na úrovni ČR, ale také v mezikrajském srovnání.

Dle pokynů MŠMT vykazují školy a školská zařízení do každoročního výkazu MŠMT nadané žáky (dále NŽ), jimž škola vytváří podmínky pro rozvoj jejich nadání v souladu s § 27, odst. 1, 4, 5, a 6 vyhl. č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů.

Mimořádně nadaní žáci/děti (dále MINŽ/MIND) jsou uvedeni pouze ti, jejichž mimořádné nadání bylo potvrzeno na základě vyšetření školským poradenským zařízením.

V Plzeňském kraji se daří nejvíce identifikace nadaných žáků na základních školách, což potvrzuje dlouhodobě největší absolutní počet vykazovaných nadaných žáků na základních školách v regionu. Přesto v posledním sledovaném roce 2020/21 byl identifikován a vykazován nejmenší počet nadaných žáků za celé období. Ve srovnání s počtem vykazovaných nadaných na základních školách v České republice je Plzeňský kraj hodně podprůměrný a v mezikrajském srovnání je až na 11. místě.

V průměru 33 % nadaných žáků základních škol je vykazováno jako nadaní navštěvující školní družiny a kluby. Což je ve srovnání s vykazováním nadaných ve školních družinách a klubech v celé České republice mírně nadprůměrné a v mezikrajském srovnání se Plzeňský kraj pohybuje trvale na 4. místě za Karlovarským krajem, Hlavním městem Prahou a Jihomoravským krajem. Přibližně polovinu nadaných ve školních družinách a klubech v Plzeňském kraji tvoří mimořádně nadaní žáci.

Zhruba 1/3 všech vykázaných nadaných základních škol je identifikovaná na středních školách v regionu jako nadaných ve středním školství. Přechodem těchto žáků ze základních škol na

střední školy zejména na gymnázia se snižuje potřeba identifikace, protože se tito jedinci dostávají do prostředí, kde je více žáků se stejnými nebo podobnými zájmy a někteří odchází na střední školy mimo region.

Identifikace nadaných na středních školách probíhá nejčastěji při identifikaci dvojí výjimečnosti a až v posledních letech také v okamžiku, kdy uspějí ve středoškolských soutěžích a navštíví letní odborné kempy pro nadané realizované v rámci projektu „Podpora talentovaných žáků v Plzeňském kraji“, kde dochází ke komplexnímu testování pracovníky Pedagogicko-psychologické poradny v Plzni (PPP). V posledním roce je v Plzeňském kraji téměř polovina nadaných na středních školách identifikována jako mimořádně nadaných. Ve srovnání s Českou republikou je Plzeňský kraj v posledním roce nepatrně nad průměrem a v mezikrajském srovnání se počet těchto identifikovaných žáků zvýšil tak, že se vyhoupl z 10. místa na 5. místo.

Nejmenší absolutní počet nadaných vykazují mateřské školy. V porovnání s Českou republikou je Plzeňský kraj přesto hodně nad průměrem, neboť celkově jsou tato čísla nízká. Ve srovnání mezi kraji se Plzeňský kraj v posledním roce posunul na 3. místo za Karlovarský kraj a Hlavní město Prahu. Vyšší odborné školy a konzervatoře v Plzeňském kraji nadané žáky nevykazují.

Také absolutní počet diagnostikovaných a vykazovaných mimořádně nadaných žáků v Plzeňském kraji je největší na základních školách. Počet mimořádně nadaných tvořil v průměru téměř 40 % identifikovaných nadaných v základním školství. Nejvíce identifikovaných mimořádně nadaných 61 % na základních školách v kraji bylo v roce 2017/18 - nejméně 25 % v roce 2020/21. Na středních školách v regionu představují mimořádně nadaní v průměru 40 %. Největší počet identifikovaných a vykazovaných mimořádně nadaných na SŠ byl v Plzeňském kraji v letech 2017/18 a 2020/21, kdy tvořil 68 % a 43 % nadaných.

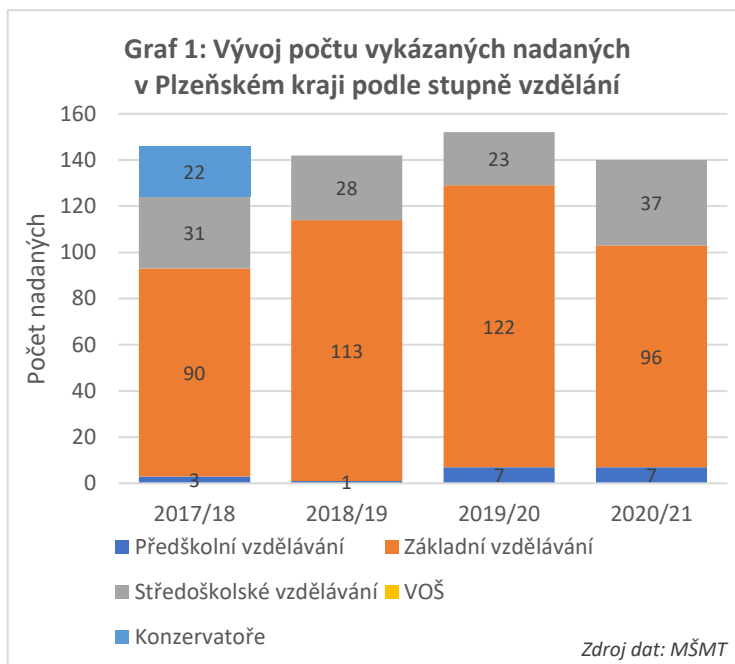
Nejvíce identifikovaných a vykázaných nadaných v Plzeňském kraji i v celé České republice bylo v roce 2019/20. Ve stejném roce také byla poskytnuta péče ze strany Pedagogicko-psychologické poradny (PPP) v kraji největšímu počtu klientů s nadáním. V porovnání s Českou republikou v tomto roce činí počet identifikovaných nadaných pouze 10,3 % v mateřských školách, 5,3 % na základních školách a 3,8 % na středních školách a v počtu klientů s nadáním, kterým byla poskytnuta péče PPP v Plzeňském kraji jen 4,2 %, viz tab. 1.

Tabulka 1: Nadaní v Plzeňském kraji (v %, 100 %=ČR)

	Nadané děti celkem				z toho mimořádně nadané			
	2017/ 18	2018/ 19	2019/ 20	2020/ 21	2017/ 18	2018/ 19	2019/ 20	2020/ 21
Předškolní vzdělávání	5,9	1,4	10,3	9,2	14,3	7,1	0,0	25,0
Základní vzdělávání	4,8	5,0	5,3	4,4	4,9	4,7	4,7	2,8
Středoškolské vzdělávání	5,9	5,1	3,8	6,2	5,7	2,1	2,4	5,5
VOŠ	-	-	-	-	-	-	-	-
Konzervatoře	45,8	0,0	0,0	0,0	46,8	0,0	0,0	0,0
Ostatní školská zařízení								
Střediska volného času	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Školní družiny a kluby	6,2	7,6	7,5	6,6	9,0	6,3	8,5	4,8
Poradenská činnost								
klienti, kterým byla poskytnuta péče v PPP	1,9	2,3	4,2	2,7	-	-	-	-

Zdroj dat: Odbor informatiky a statistiky MŠMT, <https://statis.msmt.cz/rocenka/rocenka.asp>

Plzeňský kraj v roce 2020/21 v mezikrajském srovnání nejlépe sleduje a vykazuje nadané děti v mateřských školách, následují střední školy a ve školních družinách a klubech. Přestože nejvíce nadaných je v kraji identifikováno na základních školách v mezikrajském srovnání se kraj propadl až na 11. místo. V počtu klientů s nadáním, kterým byla poskytnuta péče Pedagogicko-psychologickou poradnou byl Plzeňský kraj až na posledním místě.

Vývoj počtu vykázaných nadaných v Plzeňském kraji podle stupně vzdělání je uveden v grafu č. 1 a přehled vykazovaných nadaných a mimořádně nadaných v Plzeňském kraji včetně mezikrajského srovnání za sledované období je uvedeno v tabulce 2.

Tabulka 2: Nadaní v Plzeňském kraji

	Nadaní žáci celkem				- z toho mimořádně nadaní				Nadaní (rel.) - Pořadí v rámci krajů ČR			
	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21
Školská zařízení												
Předškolní vzdělávání	3	1	7	7	2	1	0	1	4	10	4	3
Základní vzdělávání	90	113	122	96	55	42	44	24	7	7	7	11
Středoškolské vzdělávání	31	28	23	37	21	5	7	16	5	8	10	5
VOŠ	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-
Konzervatoře	22	0	0	0	22	0	0	0	1	-	-	-
Ostatní školská zařízení												
Střediska volného času	0	0	0	0	0	0	0	0	10	10	12	11
Školní družiny a kluby	23	41	42	34	19	18	26	13	4	4	2	4
Poradenská činnost												
klienti, kterým byla poskytnuta péče v PPP	46	54	110	62					11	13	12	14

Zdroj dat: Odbor informatiky a statistiky MŠMT, <https://statis.msmt.cz/rocenka/rocenka.asp>

2 Hlavní aktéři podpory nadání

2.1 Organizace poskytující formální vzdělávání

Mezi organizace poskytující formální vzdělávání patří **mateřské školy a základní školy zřizované obcemi a krajem a střední školy**.

V Plzeňském kraji v roce 2021/2022 bylo 281 MŠ, 230 ZŠ. V současné době je do podpory nadání v rámci krajské sítě podpory nadání v kraji aktivně zapojeno 7 středních škol, 8 ZŠ, 2 ZŠ a MŠ, 3 MŠ.

Ve školním roce 2021/2022 nabízelo středoškolské vzdělání v Plzeňském kraji celkem 54 středních škol (SŠ), většinu středních škol zřizuje kraj (43), 8 škol je soukromých a 3 církevní. Dále jsou v Plzeňském kraji 4 vyšší odborné školy (VOŠ) zřizované krajem a jedna soukromá VOŠ. Přibližně polovina z obou uvedených typů škol je koncentrována v Plzni (26 SŠ, 3 VOŠ).

V Plzni sídlí také Západočeská univerzita v Plzni (9 fakult), Lékařská fakulta Univerzity Karlovy a pobočku zde má i soukromá Metropolitní univerzita, o. p. s.

Podporu pohybově talentovaných žáků nabízí sportovně zaměřené ZŠ a Sportovní gymnázium Plzeň. Hudebně nadaní žáci mohou rozvíjet svůj potenciál na Konzervatoři, Plzeň, Kopeckého sady 10 a výtvarně nadaným žákům poskytují v Plzeňském kraji podporu od roku 1995 na Střední umělecko-průmyslové škole a Základní umělecké škole Zámeček, s. r. o. v Plzni. Výtvarné umělecké obory nabízí také některé další střední školy např. Střední odborná škola obchodu, užitého umění a designu, Plzeň, Nerudova 33, Integrovaná střední škola živnostenská, Plzeň, Škroupova 13, Střední škola Horažďovice, Blatenská 313.

2.2 Subjekty nabízející neformální vzdělávání

Podpora nadaných žáků je uskutečňována také prostřednictvím neformálního vzdělávání. Mezi neformální vzdělávání patří také aktivity rozvíjející potenciál žáků přímo na základních školách ve **školních družinách a školních klubech**.

Střediska volného času (SVČ), resp. domy dětí a mládeže jsou zřízena jako příspěvkové organizace obcí (samostatně nebo jako součásti škol) či Plzeňského kraje. V kraji poskytují zájmovou činnost zaměřenou na různé oblasti činností dětem, mládeži, pedagogickým pracovníkům i další veřejnosti, a to formou pravidelné činnosti (zájmové kroužky, kurzy, oddíly), příležitostné činnosti (akce pro veřejnost – vystoupení, výstavy, dny otevřených dveří), spontánních aktivit (otevřené kluby), táborů a pobytových akcí, soutěží, osvětové činnosti i individuální práce s talenty. SVČ nabízejí také vzdělávacími programy, které navazují na rámcové vzdělávací programy škol, spolupracují s mateřskými, základními i středními školami, s dětskými domovy, nestátními neziskovými organizacemi, veřejnými institucemi, orgány státní správy a samosprávy, s firmami, regionálními médii a v neposlední řadě s rodiči dětí a mládeže.

Na území kraje působí dále jedno zařízení, jehož zřizovatelem je církevní organizace. Střediska nepůsobí jen v obcích, kde sídlí, ale mají svá pracoviště také v okolních obcích a městech. Přehled [středisek volného času](#) podle zřizovatelů.

Dalším subjektem nabízející aktivity zaměřené na podporu nadaných jsou fakulty a výzkumná pracoviště **Západočeské univerzity v Plzni**. ZČU má 9 fakult a 4 výzkumná centra. Mezi klíčová pracoviště nabízející neformální vzdělávání nadaných žáků ZŠ a SŠ jsou následující fakulty FPE, FEL FST, FAV, FEK, FDULS, Ústav jazykové přípravy a další.

ZČU pravidelně pořádá řadu celoročních programů a letních škol zaměřené na rozvoj potenciálu žáků základních i středních škol včetně mezinárodních letních aktivit. Jako příklady lze uvést pravidelné akce Dětská univerzita, Juniorfel, ScienceFEL akademie Dětská technická univerzita, Středoškolská technická univerzita, Campo Arduino, Campo Lampone, NanoCamp, Boot Camp, MechCamp, Homo Economicus, Mezinárodní letní jazykové školy a ArtCamp, Dny vědy a techniky, Noc vědců a řadu dalších programů.

ZČU celoročně nabízí žákům středních škol možnost spolupráce v rámci SOČ a zapojit se formou praxí a stáží do činnosti univerzity.

- **Nové technologie** – výzkumné centrum, zkráceně NTC, je vysokoškolský ústav Západočeské univerzity v Plzni, který se od roku 2000 věnuje výzkumu, vývoji a inovacím pro průmyslové aplikace. NTC se orientuje na perspektivní zelené materiálové technologie a řešení pro ekologické zdroje energie, inteligentní dopravní prostředky a kvalitu lidského života a zdraví.
- **NTIS** – Nové technologie pro inovační společnost – posláním tohoto centra excelence je výzkum, vývoj a inovace v rámci dvou prioritních směrů: Informační společnost a Materiálový výzkum.
- **RICE** – Regionální inovační centrum elektrotechniky – koncentruje veškerý vědecký potenciál do jednoho výzkumného programu „Inteligentní průmyslové systémy“ se zaměřením na koncepce pohonů a pokročilé technologie pro dopravní techniku, materiálový výzkum, energetiku a průmyslové systémy, diagnostiku a zkušebnictví.
- **RTI** – Regionální technologický institut – strojírenské a technologické výzkumné centrum Fakulty strojní. Výzkum a vývoj je zaměřený především na moderní konstrukce vozidel včetně jejich pohonných systémů, výrobní stroje včetně jejich modernizací, tvářecí technologie a obráběcí technologie.

Lékařská fakulta v Plzni **Univerzity Karlovy v Praze** je jednou ze 17 fakult Univerzity Karlovy v Praze, má silnou vazbu na Fakultní nemocnici Plzeň a zaměřuje se na výzkum v oblasti medicínských aplikací, které znamenají významný posun v péči o pacienty. Pro podporu výzkumu na LF UK bylo vybudováno regionální výzkumné Biomedicínské centrum, které je zaměřené zejména na nahrazování a regeneraci orgánů. Celoročně nabízí žákům středních škol možnost spolupráce v rámci SOČ a aktivity pro žáky středních škol s hlubším zájmem o obor v rámci projektu Juniorská univerzitní Plzeň.

Techmania Science Center o. p. s. patří mezi významné organizace nabízející specifické aktivity pro nadané žáky. Představuje most mezi neformálním a formálním vzděláváním. Cílem Techmanie je pomáhat žákům, studentům i veřejnosti nacházet a rozvíjet osobní vztah k vědě a technice a v obecné rovině objevovat možnosti lidského poznání. Aktivity sahají od pořádání edukativních soutěží či seminářů přes tvorbu vzdělávacích materiálů, organizaci tematických výstav věnovaných potenciálu vědeckovýzkumných center, až po národní koordinaci významných akcí. U zrodu projektu stály v roce 2005 společnost ŠKODA Investment a. s. a Západočeská univerzita v Plzni.

Již několik let nabízí Klub pro nadané a přemýšlivé za podpory MŠMT a Nadace RSJ a ve spolupráci s Mensou ČR také provozuje dvě Dětské skupiny pro děti od 2 let a od 2,5 let zaměřené na rozvoj dovedností a znalostí dětí v oblastech polytechnické výchovy, anglického jazyka a pohybové průpravy, a to s důrazem na individuální přístup, rozvoj samostatnosti a spolupráce.

Správa informačních technologií města Plzně, příspěvková organizace, vznikla v roce 1998 jako organizace zřízená městem Plzeň. Přináší technologické inovace podporující rozvoj

chytrého města, spolupracuje se školami a pomáhá implementaci nových technologií do výuky. Věnuje se i rozvoji talentů zejména v technických oborech, inspirují a podporují inovátory v celém jejich životním cyklu, od školky po zahraniční expanzi. Rozvíjí Plzeňský inovační ekosystém.

Správa informačních technologií města Plzně provozuje na podporu talentů

- **Centrum robotiky** je místem vzdělávání, podpory a volnočasových aktivit v oblasti digitálních technologií. Nabízí kroužky a aktivity pro děti, kurzy pro seniory, vzdělávací semináře pro pedagogy, programy pro třídy základních i mateřských škol.
- **SIT PORT** vytváří platformu, kde se setkávají techničtí nadšenci s profesionálními mentory a nejrůznějšími odborníky z praxe. Nabízí žákům středních škol a mladým lidem prostor pro tvoření. Organizují zajímavé projekty, díky kterým mohou rozvíjet svůj talent. Nabízí oporu při rozjezdu vlastního businessu – mentoring, odborné poradenství, workshopy, zázemí, zafinancování prototypu, pořádají akce jako Startup Weekendy. Skrze Výzvy předkládají žákům středních škol ve spolupráci s městskými organizacemi a regionálními podnikateli reálná témata, zakázky z praxe. Nabízí prostor pro tvoření, sdílenou kancelář, moderní vybavení na výrobu prototypu. Členové komunity mohou zdarma využívat moderně vybavené zázemí SIT Port Garage, podporuje neziskovou organizaci Techheaven, která v městském technologickém parku provozuje coworkingové centrum. V roce 2022 se navíc nabídka rozšíří o jedinečné prostory vědeckotechnického parku TechTower.

Středisko služeb školám Plzeň, Částkova 78 je příspěvková organizace zřízená Plzeňským krajem s cílem napomáhat školám a školským organizacím při jejich činnosti a zajišťovat potřebné technické, poradenské informační a administrativní služby. Je realizátorem projektu Podpora talentovaných žáků v Plzeňském kraji, jehož cílem je podporovat a rozvíjet odborný růst nadaných a mimořádně nadaných žáků z Plzeňského kraje a jejich pedagogů v oblastech přírodovědných, společenskovedních, jazykových, uměleckých a řemeslných oborech. Projekt byl v letech 2010 a 2011 spolufinancován ESF a státním rozpočtem ČR prostřednictvím operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Od roku 2012 podporuje projekt ze svého rozpočtu Plzeňský kraj. Cílovou skupinou jsou mimořádně nadaní žáci základních a středních škol, tj. účastníci krajských kol předmětových a uměleckých soutěží, žáci diagnostikovaní školským poradenským zařízením jako mimořádně nadaní, a dále pak pedagogičtí pracovníci, kteří připravují žáky na soutěže. Součástí projektu je psychologické testování nadaných a mimořádně nadaných žáků.

nvias, z. s. je nevládní nezisková organizace zaměřená na vzdělávání v oblasti nových technologií, podnikání a environmentální výchovu. Vytváří prostor pro učení se experimentováním a pro všestranný rozvoj talentu i vytrvalosti a píle. Pro nadchnutí dětí do nových technologií a zájem o vytváření řešení budoucnosti realizují zájmové volnočasové kroužky a příměstské kempy s využitím počítačové hry Minecraft. Pro zapálené jedince organizují pokročilé kroužky s technologiemi umělé inteligence (AI), nebo internetu věcí (IoT). V rámci kroužků se zaměřují na všestranný rozvoj – technologický, byznys a osobnostní rozvoj. Pro středoškoláky realizují AI talent inkubátor podpořený MŠMT z dotačního programu „Podpora nadaných žáků“, kde žáci ve spolupráci s lokálními firmami vytvářejí vlastní řešení postavené na umělé inteligenci. Na školách v regionu realizují projektové dny v následujících oblastech:

- podnikavost a technické dovednosti – Naše firmy
- podnikavost a umělá inteligence – AI Discovery

- environmentální výchova a udržitelný rozvoj – Climate Rules

Všechny programy kladou důraz na rozvoj dovedností pro 21. století – kreativita, komunikace, spolupráce a kritické myšlení.

Dále organizují otevřené workshopy od Minecraftu, přes AI, IoT až po Climate Rules. Řada těchto workshopů je realizována ve spolupráci se zahraničními partnery, takže budoucí tvůrci rozvíjí svoje schopnosti v mezinárodním prostředí.

Aktivity podporující rozvoj talentovaných žáků v oblasti neformálního vzdělávání nabízí také další subjekty jako jsou **muzea, galerie, Hvězdárna a planetárium Plzeň, Hvězdárna Rokycany, Environmentální centra** např. v Krsech, Lüftnerka v ZOO Plzeň, Horažďovicích, Železná Rudě, **Zoologická zahrada Plzeň, Centrum stavitelského dědictví NTM, Plasy** a řada dalších.

Výtvarně a hudebně nadaní jedinci mají možnost rozvíjet svůj potenciál v ZUŠ v celém kraji. Sportovně nadaní pak rozvíjí svůj talent v řadě sportovních klubů, Střediscích volného času, Domech dětí a mládeže a dalších místních zájmových organizacích.

Západočeské muzeum, p. o. má statut výzkumné organizace. Muzeum se také cíleně zaměřuje na motivující zprostředkování vědy nadané mládeži. Nabízí žákům, studentům a pedagogům široký vějíř možností k rozvoji talentu v řadě humanitních a přírodovědných oborů. Bohaté sbírky z oblasti umění a uměleckých řemesel nadto dovolují řadu možností, jak podporovat výtvarná nadání talentované mládeže.

2.3 Podpůrné organizace

Národní pedagogický institut ČR (NPI ČR) je přímo řízenou organizací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Je pověřen realizací Systému podpory nadání a je členem Sítě evropských talentcenter na podporu rozvoje nadání a péče o nadané. NPI ČR nabízí školám, vedení škol, pedagogickým i nepedagogickým pracovníkům, třídním kolektivům i jednotlivým žákům a jejich rodičům řadu aktivit podporujících rozvoj nadání a péči o nadané. Organizuje řadu soutěží zaměřených na jazyky, historii, literární a výtvarnou tvořivost, programování, matematiku a přírodní vědy. Pro účastníky, kteří prokáží hluboký zájem o daný obor, jsou připraveny navazující soutěžní a nesoutěžní aktivity v České republice i v zahraničí.

V každém kraji ČR působí krajský koordinátor podpory nadání, který pracuje s krajskou sítí podpory nadání a který školám poskytuje informační a metodickou podporu včetně nabídky vzdělávání a rovněž spolupracuje s dalšími aktéry podporující nadání na krajské úrovni pedagogicko-psychologickými poradnami, krajskými úřady, ČŠI atd. Krajská síť podpory nadání v Plzeňském kraji je otevřená všem subjektům věnujícím se podpoře nadání, v současné době má 41 členů. Do sítě se již zapojilo 7 středních škol, 8 ZŠ, 2 ZŠ a MŠ, 3 MŠ.

Portál Talentovani.cz vznikl v projektu Systém péče o nadané v přírodních vědách PERUN (Péče, rozvoj, uplatnění nadání), který realizoval Národní institut pro další vzdělávání.

Krajské centrum vzdělávání a Jazyková škola (KCVJŠ) vzniklo v roce 2005 jako příspěvková organizace Plzeňského kraje a v oblasti DVPP navazuje na desetiletou tradici bývalého Pedagogického centra Plzeň. V souladu s ustanovením § 115 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání zajišťuje realizaci akreditovaných vzdělávacích programů, které nabízí formou Programové nabídky dvakrát ročně. Kromě široké vzdělávací nabídky seminářů pro učitele se vybraní pracovníci KCVJŠ odborně podílejí na realizaci krajských kol olympiád a letních kempů pro talentované (organizovaných Střediskem služeb školám a Odborem školství mládeže a sportu Plzeňského

kraje). Pracoviště Infokariéra poskytuje podporu k seberozvoji každému zájemci, který si v rozhovoru s nezávislým poradcem chce ujasnit své silné stránky, cíle a priority. Poradenský tým Infokariéry se snaží podpořit každého jedince v hledání optimální cesty, jak může sám svůj potenciál využít a nadále rozvíjet. Veškeré know-how kariérových poradců Infokariéry jsou k dispozici jednak formou kurzů a workshopů pro učitele či rodiče, tak i metodik a pracovních listů pro kohokoliv se zájmem o seberozvoj.

Nadační fond Incrementum, Žižkova 1737/52, 301 00 Plzeň, byl založen v roce 2012 za účelem poskytování pomoci dětem, mladistvým a mladým lidem do 24 let věku nacházejícím se ve ztížených životních, zejména sociálních, podmínkách za účelem podpory jejich osobnostního rozvoje.

Nadační fond Incrementum podporuje vybrané jedince přímým přidělením materiálního daru zapůjčením hodnotného předmětu nebo přístroje k užívání za účelem rozvoje konkrétních schopností.

Programy Nadačního fondu Incrementum dle věkové kategorie podporovaných dětí a mladistvých zaměřené na rozvoj a seberealizaci v dlouhodobě provozované oblasti; jedná se o zájmové aktivity přírodovědného, technicko-vědního, sportovního nebo estetického charakteru:

- Poupě – pro děti do 12 let
- Šipka – pro děti a mladistvé od 12 do 18 let
- Meta – pro mladé lidi od 18 do 24 let
- Splněný sen – individuální program
- Mladý technik – program podpory zájmu o techniku a technické obory

2.4 Diagnostikující organizace

Pedagogicko-psychologická poradna, Plzeň, Částkova 78 (PPP) je příspěvková organizace, která je zřízena Plzeňským krajem. Jedná se o školské poradenské zařízení. PPP Plzeň má několik odloučených pracovišť v celém Plzeňském kraji. V Plzni se nachází pobočky pro Plzeň-město, Plzeň-jih a Plzeň-sever. Další odloučená pracoviště se nachází v Domažlicích, Rokycanech, Klatovech a Tachově. V oblasti podpory nadání se zabývá diagnostikou nadání, zjišťováním speciálních vzdělávacích potřeb nadaných a zpracováváním doporučení pro vzdělávání nadaných žáků. Poskytuje poradenské služby nadaným a jejich rodičům a metodickou podporu (zejména pro oblast praktické aplikace poznatků psychologie a speciální pedagogiky) jejich učitelům.

Akademie nadání, z. s. je nezisková organizace. Hlavním posláním spolku je umožnit nadaným a dvakrát výjimečným dětem, jejich rodinám a všem zúčastněným osobám společné setkávání, vzájemnou komunikaci a výměnu zkušeností a informací. Spolek usiluje o to, aby se i tyto děti mohly vzdělávat a osobnostně rozvíjet adekvátně jejich individuálním schopnostem, potřebám i omezením. Poskytují:

- kvalitní zázemí, odbornou diagnostiku a péči, dlouhodobé vedení a poradenství, napojení na síť dalších odborných pracovišť (psychiatrie, logopedie atd.),
- prostor pro setkávání dětí předškolního a školního věku a schůzky rodičů, pomoc při vytváření individuálního vzdělávacího plánu (v souvislosti s nadáním i případným hendikepem),
- zkvalitnění informovanosti rodin o problematice nadaných, konzultace a podporu,

- zkvalitnění informovanosti odborné i laické veřejnosti v mateřských, základních a středních školách o této specifické problematice prostřednictvím individuálních konzultací i přednášek,
- pobyty pro rodiče s dětmi – k načerpání sil a inspirace i k výměně zkušeností.

MENSA ČR je mezinárodní organizace založená roku 1946 v Oxfordu. Je to nevýdělečné apolitické sdružení nadprůměrně inteligentních lidí bez rozdílu rasy a vyznání. Historie české Mensy se začala psát již v roce 1968, avšak její činnost byla pozastavena až do roku 1990, kdy se sešel zakládající výbor Mensy Czechoslovakia a Mensa Československo vznikla 28. března 1991. V roce 1992 vznikla Dětská Mensa s cílem najít a rozvíjet nadané děti. Dětská Mensa se v současné době snaží v nalézání mladých talentů spolupracovat se školami. Dále položila základy testování IQ přímo na školách a dodnes patří mezi aktivní členy Mensy. Organizuje místní skupiny, Logickou olympiádu, příměstské tábory, prázdninové pobyty, připravuje kvízy, speciální zájmové skupiny SIGy, které jsou platformami pro výměnu nápadů a získávání zkušeností a zážitků. Vydává časopis Mensa. Mezi mezinárodní aktivity Mensy patří SIGH, která poskytuje informace a kontakty na mensany v zahraničí. Služba umožňuje získat tip na ubytování, místní zajímavosti či schůzky místní skupiny. Oceňuje osobnosti za významný přínos inteligenci národa.

2.5 Veřejná správa

V Plzeňském kraji působí v rámci veřejné správy dva klíčové subjekty – Plzeňský kraj a statutární město Plzeň. Jak statutární město Plzeň, tak i Plzeňský kraj ovlivňují rozvoj nadání a potenciálu každého jedince prostřednictvím zřizovaných organizací, realizací rozvojových programů, projektů podporujících talentované, pořádáním soutěží, dotačními tituly.

Plzeňský kraj (PK) nejvíce prostředků vynakládá na realizaci projektu Střediska služeb školám, Plzeň, Částkova 78 s názvem „Podpora talentovaných žáků v Plzeňském kraji“. Cílovou skupinou jsou mimořádně nadaní žáci základních a středních škol, tj. účastníci krajských kol předmětových a uměleckých soutěží, žáci diagnostikovaní školským poradenským zařízením jako mimořádně nadaní, a dále pak pedagogičtí pracovníci, kteří připravují žáky na soutěže.

V rámci rozvojového programu Podpora zájmové činnosti Plzeňským krajem vynakládá kraj finanční prostředky na dofinancování soutěží vyhlášených či spoluvyhlášených MŠMT.

Podporuje soutěže přehlídky a další aktivity s regionální a celostátní působností.

Od roku 2011 vyhláší PK dotační program Nadání (dříve Talent). Cílem programu je podporovat a rozvíjet talent a zájem žáků středních škol o přírodovědné, společenskovední a jazykové obory, rozvíjet péči o nadané děti a mládež ve středních školách a zlepšovat materiální vybavení středních škol pro práci s nadanými žáky.

Všechny úspěšné žáky z celostátních a mezinárodních kol předmětových, uměleckých a řemeslných soutěží a jejich pedagogy oceňuje každoročně hejtman Plzeňského kraje a náměstek hejtmána či radní pro oblast školství.

Odbor školství, mládeže a sportu KÚPK vyhláší od školního roku 2003/2004 soutěž o nejúspěšnější školu, školské zařízení v soutěžích, kde jsou školy a dětské domovy vyhodnocovány podle dosažených úspěchů v krajských kolech soutěží (předmětových, uměleckých, sportovních a vybraných odborných) v závislosti na počtu žáků/děti. Školy a školská zařízení soutěží v kategoriích: gymnázia, střední školy, střední odborná učiliště,

úplné základní školy, základní umělecké školy a dětské domovy. Vyhodnocení je zpracováno z výsledkových listin krajských kol soutěží.

V letech 2019 až 2020 realizoval PK mezinárodní projekt s názvem „Vzdělávání mimořádně nadaných žáků a další vzdělávání pedagogických pracovníků v Plzeňském kraji a Hordalandu“ (Norsko – Bergen). Cílem projektu bylo najít vhodné aktivity ve vzdělávání, které stimulují maximální rozvoj a plně využít potenciálu všech žáků a zejména žáků nadaných a mimořádně nadaných, které budou moci účastníci projektu nabídnout ředitelům zřizovaných škol. Dalším cílem bylo vzdělávání pedagogických pracovníků zaměřené na vyhledávání mimořádně nadaných žáků a na práci spojenou s nimi.

Plzeňský kraj dále vyhlašuje a financuje tyto soutěže určené pro nadané žáky: Gymnazista roku, Soutěž robotiky, soutěž v odborném anglickém jazyce KONTEXT a v matematice mKONTEXT, Technika má zlaté dno, Řemeslo má zlaté dno, Technická olympiáda, podporuje také akci Jednoty českých matematiků a fyziků „Den s fyzikou“, na které jsou mimo jiné oceněni nejlepší řešitelé krajských kol Fyzikální a Astronomické olympiády a jejich pedagogové.

Statutární město Plzeň je zřizovatelem organizací aktivních v rámci podpory neformálního vzdělávání talentovaných a nadaných. Jako je SIT PORT, Centrum robotiky, základních škol a školských zařízení, které se v rámci formálního i zájmového vzdělávání věnují také podpoře nadání. Město Plzeň dlouhodobě také věnuje pozornost budování Plzeňského inovačního ekosystému (PINE). Cílem PINE je posílit pozici Plzně jako města vědy, vývoje a výzkumu a udržet zde talentované jedince s technickým nadáním a podnikatele tak, aby neodcházel za příležitostmi do větších měst. Ekosystém PINE stojí na čtyřech pilířích – polytechnické a přírodovědné vzdělávání, inspirace k podnikání, inkubace a akcelerace.

Struktura subjektů v Plzeňském kraji zapojených do procesu podpory a rozvoje nadání je přehledná. Je však zřejmé, že zejména na krajské úrovni je pozornost soustředěna na problematiku vzdělávání, zatímco rozvoji a podpoře nadání se věnuje jen omezená personální kapacita, i když její náplň zahrnuje výrazně širší agendu.

3 Strategické dokumenty věnující se podpoře nadání

Důležitost tématu podpory nadání se prolíná všemi níže uvedenými koncepčními dokumenty, a to v rámci národní, krajské i místní úrovně. Jsou identifikovány a nastaveny konkrétní priority a cíle v oblasti rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a péče o nadané děti a žáky a efektivní podpory pedagogů.

Problematika podpory nadání je zakotvena v Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (<https://www.plzensky-kraj.cz/dlouhodoby-zamer-vzdelavani-a-rozvoje-vzdelavaci->) a v Krajském akčním plánu rozvoje vzdělávání (<https://www.plzensky-kraj.cz/dokumenty-kap-ii>).

3.1 Strategie a dokumenty na národní úrovni

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023

DZ ČR 2019–2023 je zpracován v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Dlouhodobý záměr byl připraven pro celý systém regionálního

školsství, určuje rámec dlouhodobých záměrů krajů, sjednocuje přístup státu a jednotlivých krajů zejména v oblasti nastavení parametrů vzdělávací soustavy a cílů vzdělávací politiky ČR.

Jedním z prioritních cílů oblasti G. „Rovné příležitosti ve vzdělávání, poradenství, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami“ je zefektivnění systému školských poradenských zařízení zavedením sjednocených postupů při poskytování poradenských služeb, a to zejména při identifikaci speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání a doporučování podpůrných opatření. Cílem je taktéž podpora maximálního rozvoje potenciálu všech dětí, žáků a studentů, včetně rozvoje jejich tvořivosti. DZ ČR 2019–2023 zdůrazňuje jako jeden z klíčových cílů také zavádění opatření pro nadané žáky a studenty v souladu s Konceptí podpory nadání a péče o nadané na období 2014–2020 do formulování krajských dlouhodobých záměrů a rozvoje vzdělávací soustavy.

Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+

Cílem Strategie 2030+ je modernizovat vzdělávání tak, aby děti i dospělí obstáli v dynamickém a neustále se měnícím světě 21. století. Jejím úkolem je zajistit plynulý přechod do dalšího desetiletí, připravit vzdělávací systém ČR na nové výzvy a zároveň řešit problémy, které v českém školství přetrvávají. Strategie má obecnou zastřešující povahu a popisuje priority, které je třeba ve stanoveném období řešit, zejména v oblasti regionálního školství, zájmového a neformálního vzdělávání a celoživotního učení.

Dokument má dva hlavní strategické cíle, které se zaměřují na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život (SC1) a snížení nerovností v přístupu ke kvalitnímu vzdělávání a umožnění maximálního rozvoje potenciálu dětí, žáků a studentů (SC2). Tyto cíle jsou dále rozvedené ve strategických liniích, jež se zaměřují na proměnu obsahu, způsobů a hodnocení vzdělávání; rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání; podporu pedagogických pracovníků; zvýšení odborných kapacit, důvěry a vzájemné spolupráce a zajištění stabilního financování.

Implementace Strategie 2030+ povede k vytvoření a rozvoji otevřeného vzdělávacího systému, který reaguje na měnící se vnější prostředí a poskytuje relevantní obsah vzdělávání v celoživotní perspektivě.

RVP ZV bude nově pro vzdělávací obory definovat jádrové a rozvíjející očekávané výstupy. Jádrové výstupy by si měli osvojit všichni žáci, rozvíjející výstupy jsou určeny pro individualizaci a diferenciaci výuky a rozvoj žáků dle jejich zájmu a nadání. Bude upraven poměr povinné a disponibilní časové dotace ve prospěch disponibilních hodin. Povinná časová dotace bude určena primárně pro jádrové obsahy a výstupy. Naopak větší počet disponibilních hodin umožní modularitu, větší individualizaci vzdělávací cesty žáka přizpůsobené jeho zájmům a nadání v rámci rozvíjejících oblastí.

Žádoucím stavem je přenášet sdílením příkladů dobré praxe osvědčené pedagogické postupy a inovativní metody při práci s nadanými dětmi na víceletých gymnáziích i na základní školy.

Národní výzkumná a inovační strategie České republiky 2021–2027 (Národní RIS3 strategie)

Národní RIS3 strategie 2027 zajišťuje efektivní zacílení prostředků především z evropských, národních a územních rozpočtů na podporu orientovaného a aplikovaného výzkumu a inovací. Směřuje podporu do vybraných prioritních oblastí, které mají vysoký potenciál pro vytváření dlouhodobé konkurenční výhody ČR založené na využívání znalostí a na inovacích.

Identifikace a rozvíjení těchto perspektivních oblastí, tedy „inteligentní specializace“, staví na silných stránkách ČR a jednotlivých krajů. V rámci klíčové oblasti změn „Lidé a chytré dovednosti“, strategického cíle „Zvýšení dostupnosti kvalifikovaných lidí“ a jeho podcíle „Zlepšení schopnosti vzdělávacího systému připravovat lidi pro výzkum, vývoj a inovace“ se zdůrazňuje, že je nutné rozvíjet i systém práce s nadanými žáky a studenty zejména v oblastech STEAM [přírodní vědy (*Science*), technika a technologie (*Technology, Engineering*), umění (*Arts*) a matematika (*Mathematic*)], zelených a digitálních dovedností nebo inovací a kreativity ve vzdělávání s jejich uplatněním v praxi tak, aby byl jejich potenciál maximálně využit ku prospěchu společnosti v národním, evropském i mezinárodním kontextu.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV)

Vychází z nové strategie vzdělávání, která zdůrazňuje klíčové kompetence, jejich provázanost se vzdělávacím obsahem a uplatnění získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě. RVP obecně vycházejí z koncepce společného vzdělávání a celoživotního učení; formulují očekávanou úroveň vzdělání stanovenou pro všechny absolventy jednotlivých etap vzdělávání; podporují pedagogickou autonomii škol a profesní odpovědnost učitelů za výsledky vzdělávání. Škola je povinna vytvářet ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných. V ŠVP škola stanoví: pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování plánu pedagogické podpory (PLPP) nadaného a mimořádně nadaného žáka; pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování individuálních vzdělávacích plánů (IVP) mimořádně nadaného žáka. RVP jsou otevřené dokumenty, které jsou v určitých časových etapách revidovány podle měnících se potřeb žáků, zkušeností učitelů se ŠVP a měnících se potřeb společnosti.

Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání (RVP ZUV)

Základní umělecké vzdělávání rozvíjí a kultivuje umělecké nadání širokého okruhu zájemců, kteří prokážou potřebné předpoklady ke studiu, tedy i žáků mimořádně nadaných. Stává se tak širokou platformou pro vzdělávání žáků, kteří projevují mimořádné schopnosti receptivní i produkční ve zvoleném uměleckém oboru.

Mimořádné nadání je v podmínkách základního uměleckého vzdělávání zpravidla identifikováno vyučujícím nebo skupinou vyučujících daného žáka. Jedinec, který je identifikován jako „mimořádně nadaný“, by měl být schopen své nadání dále rozvíjet – soustavně na sobě pracovat, a podávat tak vynikající výkony ve zvoleném uměleckém oboru. K vytvoření potřebných vzdělávacích podmínek žáků mimořádně nadaných jsou v jednotlivých uměleckých oborech určeny především rámcové učební plány s rozšířeným počtem vyučovaných hodin. Vedle toho je možné využít možnosti individualizace vzdělávacího obsahu, rychlejšího postupu apod.

Rámcový vzdělávací program pro gymnázia (RVP G)

RVP G je určen pro tvorbu ŠVP na čtyřletých gymnáziích a vyšším stupni víceletých gymnázií - stanovuje základní vzdělávací úroveň pro všechny absolventy gymnázií, kterou musí škola respektovat ve svém ŠVP; specifikuje úroveň klíčových kompetencí, jíž by měli žáci na konci vzdělávání na gymnáziu dosáhnout; vymezuje závazný vzdělávací obsah – očekávané výstupy a učivo; zařazuje jako závaznou součást vzdělávání průřezová témata s výrazně

formativními funkcemi; podporuje komplexní přístup k realizaci vzdělávacího obsahu, včetně možnosti jeho vhodného propojování, a předpokládá volbu různých vzdělávacích postupů, metod a forem výuky ve shodě s individuálními potřebami žáků; umožňuje modifikaci vzdělávacího obsahu pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných. Kapitola 10 popisuje problematiku výchovy a vzdělávání mimořádně nadaných žáků, projevy mimořádně nadaných žáků, péče školy o rozvoj nadání žáků i přístup učitelů ke vzdělávání mimořádně nadaných žáků.

Rámcové vzdělávací programy pro střední odborné vzdělávání (RVP SOV)

Od 1. září 2020 jsou tříděné podle kategorií soustavy oborů vzdělání - konzervatoře, nástavbové studium, obory E, obory J, obory H, obory LO a M a definují podporu nadaných žáků dle svého zaměření a oborových specifik.

Vyhláška č. 27/2016 Sb.

Tato vyhláška upravuje pravidla vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, vzdělávání žáků uvedených v § 27-31 vzdělávání žáků nadaných.

Koncepce podpory rozvoje nadání a péče o nadané na období let 2014–2020

Koncepce popisuje vznik, funkci a činnost jednotlivých článků navrhovaného systému podpory rozvoje nadání a péče o nadané od předškolního věku až po ukončení sekundárního vzdělání

3.2 Strategie a dokumenty na úrovni Plzeňského kraje

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Plzeňského kraje 2020–2024 (DZ PK 2020–2024)

DZ PK 2020–2024 je zpracován na základě § 9 odst. 2 a 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Plzeňský kraj se bude intenzivně věnovat problematice nadaných a mimořádně nadaných žáků. V dalším období je nezbytné zaměřit se na přesnější definování nadaných a mimořádně nadaných žáků, kteří by pak byli přesněji identifikováni ve školách.

Cílem opatření Plzeňského kraje v oblasti nadaných je:

- maximálně rozvíjet potenciál všech nadaných a mimořádně nadaných dětí, žáků a studentů, včetně rozvoje jejich tvořivosti, prohlubovat spolupráci zaměstnavatelů se vzdělavateli a mezi vzdělavateli navzájem v oblasti uznávání výsledků zájmového a neformálního vzdělávání také s ohledem na rozvoj a uplatnění nadání,
- systematicky podporovat profesní rozvoj pedagogů v oblasti práce s nadanými a mimořádně nadanými žáky efektivními programy dalšího vzdělávání, a dále zapojit školy a školská zařízení do Krajské sítě podpory nadání a podpořit vhodnými aktivitami systém podpory nadání na školách, ve školských zařízeních (SVC) i mimo ně.

Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Plzeňského kraje na období 2020-2022 (KAP)

Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Plzeňského kraje na období 2020-2022 navazuje na předchozí akční plán, který byl realizován v letech 2016-2019. Jeho cílem je plánování strategických kroků vedoucích ke zvýšení kvality vzdělávací soustavy kraje i jednotlivých škol v souladu s potřebami trhu práce a socioekonomickou situací v regionu. Dokument řeší zejména rozvoj středních a vyšších odborných škol v Plzeňském kraji

v kontextu ostatních částí vzdělávacího systému (MŠ, ZŠ, VŠ, CŽU). Dílčí části krajského akčního plánu se také promítly do Dlouhodobého záměru rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy Plzeňského kraje (2020-2024). Obecný cíl 10 - „Zaměřit se na systematickou podporu nadání a péči o nadané a mimořádně nadané žáky“ má v „Krajském akčním plánu rozvoje vzdělávání Plzeňského kraje na období 2020-2022“ vysokou prioritu. Systematická podpora nadání je vnímána jako důležité téma, které je třeba rozvíjet a podporovat. Navazuje na většinu ostatních témat, dotýká se také spolupráce formálního a neformálního vzdělávání. Obecný cíl bude naplňován prostřednictvím pěti dílčích cílů, které jsou zaměřeny na následující oblasti:

- identifikace nadaných a mimořádně nadaných žáků,
- identifikace žáků s potenciálem nadání,
- vzdělávání pedagogů v oblasti péče o nadané a mimořádně nadané žáky,
- podpora nadání u všech žáků,
- péče o nadané žáky v oblasti formálního a neformálního vzdělávání.

Vize vzdělávání v Plzeňském kraji v roce 2035

Vize vzdělávání v Plzeňském kraji v roce 2035, jako součást dokumentu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání Plzeňského kraje na období 2020–2022, vznikla na základě široké diskuse aktérů působících ve vzdělávání v regionu. Vize má inspirovat a propojovat aktéry ve vzdělávání v Plzeňském kraji, posilovat důvěru mezi nimi a motivovat je k dosahování společných cílů a posilování společných hodnot v oblasti vzdělávání i nad rámec jejich zákonných povinností.

Školská inkluzivní koncepce Plzeňského kraje (ŠIK PK)

Je také součástí Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Plzeňského kraje (KAP) na období 2020–2022 v oblasti společného vzdělávání. Hlavním cílem inkluzivního vzdělávání je snaha podpořit potenciál každého dítěte, žáka či studenta (včetně podpory nadání) a poskytovat všem rovné příležitosti ve vzdělávání.

Plán rozvoje sportu v Plzeňském kraji (2018–2025)

Prováděcí strategický dokument definuje a popisuje na základě analytické části a SWOT analýz vizi rozvoje sportu v Plzeňském kraji, strategický cíl a šest priorit sportovní politiky Plzeňského kraje.

Regionální inovační strategie pro inteligentní specializaci Plzeňského kraje (RIS3 strategie)

RIS3 strategie vznikla na základě impulsu Vlády ČR a Evropské komise a je jednou z příloh Národní inovační strategie ČR. Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o. p. s. ji jako 2. aktualizaci zpracovala pro Plzeňský kraj jako hlavního partnera i pro další aktéry v oblasti inteligentní specializace v červnu 2020. Hlavním cílem Regionální inovační strategie Plzeňského kraje do roku 2027 je vytvořit funkční prostředí pro rozvoj výzkumu, vývoje a inovací (VaVal) v Plzeňském kraji.

Podmínkou pro konkurenceschopnost Plzeňského kraje je vysoká úroveň lidských zdrojů a regionální vzdělanosti. V rámci rozvoje pilíře „Lidské zdroje pro rozvoj výzkumu, vývoje

a inovací“ strategie zmiňuje, že je zapotřebí se soustředit na posílení počtu i kvality pedagogů a rozvíjení integrovaného systému péče o nadané žáky a studenty (str. 37).

Při aktualizaci RIS3 v roce 2022 řeší v rámci Strategického cíle „Zvýšit počet studentů VŠ v Plzeňském kraji v technických a přírodovědných oborech“ třetí cíl „Zlepšit systém práce s talenty“ koordinaci činností na podporu talentů pro VaVal v kraji a ucelenou nabídku těchto činností cílovým skupinám, tj. nastavení systematické práce s talenty včetně jejich vyhledávání. Pokud se podaří provázat a zkoordinovat v současnosti spíše roztržité snahy různých institucí o podporu talentovaných žáků a studentů, vznikne v Plzeňském kraji velmi atraktivní a inspirativní prostředí pro rozvoj nadaných. S talenty je účelné začít pracovat co nejdříve, což vyžaduje spolupráci všech stupňů škol a také zapojení dalších vzdělávacích i výzkumných institucí. Zároveň tak bude posilován vztah talentů k regionu. Navržené aktivity jsou zaměřeny především na rozšíření možností pro rozvoj talentů a na širší využití stávajících kapacit různých institucí (odborníci, vybavení apod.) ve školní výuce i mimo ni (str. 39).

Součástí aktualizované RIS3 strategie z roku 2022 je Akční plán obsahující bezmála 50 projektů, z toho se 15 projektů věnuje popularizaci vědy a zlepšení práce s talenty. Tento dokument kromě jiného slouží jako podklad pro účast Plzeňského kraje při financování vybraných projektů na systematickou podporu nadání. Aktualizace RIS3 proběhla v rámci realizace projektu Smart akcelerátor Plzeňského kraje II.

Strategický záměr Západočeské univerzity v Plzni pro období 2021-2025

Jedná se o důležitý strategický dokument jediné univerzity v kraji se širokou oborovou nabídkou. Dokument má přímou vazbu na RIS3 strategii Plzeňského kraje. Je zpracován na 5 let a každoročně aktualizován. Ve strategii jsou definovány 4 klíčové priority: 1. Posílení interdisciplinarity ve vzdělávání a tvůrčí činnosti. 2. Důraz na propojování vzdělávání a tvůrčí činnosti s praxí. 3. Rozšíření aktivit vysokého školství do Karlovarského kraje s akcentem na priority regionálního rozvoje. 4. Intenzivní mezinárodní spolupráce s důrazem na přeshraniční vazby s Bavorskem. V oblasti vzdělávání se také věnuje strategickému cíli EDU 3 tématu Podpory nadaných a talentovaných studentů od uchazečů až po studenty doktorských studijních programů s cílem zefektivnění jejich přínosu v oblasti výzkumu a tvůrčí činnosti (str. 13).

V oblasti ZČU jako společensky přínosná, aktivní a zodpovědná univerzita se ve strategickém cíli 3R-1 věnuje Podpoře spolupráce ZČU se školami v Plzeňském a Karlovarském kraji s cílem šířit její hodnoty a otevírat aktuální celospolečenská témata a ve SC 3R-2 Budováním sítí s vhodnými organizacemi (science parky, muzea, školy, knihovny, galerie, výstavní sály atd.) v ČR i v zahraničí za účelem propagace a diseminace výsledků a hodnot ZČU a ve SC 3R-3 Spolupráce s aktéry regionálního rozvoje – Techmania Science Center, Regionální rozvojová agentura Plzeňského kraje, o. p. s., BIC, Vědecko-technický park, hospodářské komory, ČŠI apod. (str. 24-25).

Strategický záměr vzdělávací a tvůrčí činnosti Fakulty pedagogické Západočeské univerzity v Plzni na období 2021–2025

Pedagogická fakulta ZČU se podpoře nadání věnuje ve strategickém záměru vzdělávací a tvůrčí činnosti zejména v následujících strategické oblasti Studenti a Společnost, kde se zaměřuje na Podporu seberealizace nadaných a talentovaných studentů v tvůrčí činnosti, rozvíjí aktuálního a flexibilního portfolia akreditovaných studijních programů učitelství pro jednotlivé typy škol (MŠ, ZŠ, SŠ) a realizaci Dětské univerzity. Téma podpory nadaných

a vzdělávání pro 21. století, propojení s výzkumnou a tvůrčí činností a praxí se prolíná celým dokumentem. (str. 18-24)

3.3 Strategie a dokumenty na menších územních úrovních (místní, oblastní)

Místní akční plány rozvoje vzdělávání

V rámci výzvy OP VVV č. 02_17_047 - Místní akční plány rozvoje vzdělávání II (MAP II) jsou realizovány projekty, jejichž cílem je podpora společného plánování a sdílení aktivit v území. MAP II navazují na projekty MAP I a jsou prioritně zaměřeny na rozvoj kvalitního a inkluzivního vzdělávání dětí a žáků do 15 let. Výzva podporuje intervence naplánované v místním akčním plánu, které vedou ke zlepšení kvality vzdělávání v mateřských a základních školách prostřednictvím spolupráce zřizovatelů, škol a ostatních aktérů ve vzdělávání včetně organizací neformálního vzdělávání. Spolupráce je zaměřena na společné informování, vzdělávání a plánování partnerských aktivit pro následné společné řešení místně specifických problémů a potřeb a vyhodnocování přínosů spolupráce.

Výstupem komunitního plánování v jednotlivých územích ORP Plzeňského kraje je finální dokument „Místní akční plán rozvoje vzdělávání“, který obsahuje analytickou část, průběžně aktualizovaný strategický rámec do roku 2023 (prioritní opatření a cíle vzdělávání v regionu), přehled investičních záměrů škol a akční plány na konkrétní časové období. V Plzeňském kraji je realizováno 11 projektů MAP II ve 14 obcích s rozšířenou působností, nositeli jsou Místní akční skupiny (7 MAS) a tři města. Ve čtyřech dokumentech Místní akční plán rozvoje vzdělávání figuruje mezi strategickými cíli také podpora nadání. Ostatní realizátoři zařazují vzdělávací akce pro posílení kompetencí pedagogů při práci s nadanými žáky do implementačních aktivit dle potřeb území.

4 Současný stav všeobecné podpory nadání v Plzeňském kraji

V roce 2021 proběhlo v Plzeňském kraji mapování aktivit pedagogických a nepedagogických pracovníků v oblasti podpory nadání/talentu na základních a středních školách a v neformálním vzdělávání a informace o charakteru podmínek (o situaci) škol, potřebách škol pro nastavení efektivního a udržitelného systému, možných vnějších podporách spolupracujících subjektů, specifikách jednotlivých škol, monitoringu a hodnocení a v neposlední řadě také potřebách nadaných žáků. Šetření proběhlo v rámci projektu Smart akcelérátoru Plzeňského kraje II jako podklad pro systémové uchopení podpory nadání a péče o nadané žáky Plzeňského kraje a zároveň jako impulz pro další navazující zkoumání v této oblasti.

Mapování stavu péče o nadané v Plzeňském kraji se zaměřilo na podporu nadání žáků základních škol ve věkové kategorii II. st. ZŠ (včetně nižších stupňů gymnázií) a středních škol v technických a přírodovědných oblastech. Šetření zahrnovalo také práci učitelů, vedoucích pracovníků škol a pracovníků v neformálním vzdělávání. Cílem šetření bylo:

- Zmapování současného stavu, podmínek a průběhu vzdělávání nadaných žáků základních škol (2. stupeň) a středních škol v Plzeňském kraji.
- Průzkum, zpracování výsledků a prvotní předběžná interpretace u vybraných subjektů neformálního vzdělávání a součástí ZČU.
- Formulace hlavních problémů v současném systému podpory nadaných.

Šetření prováděla expertní skupina pod vedením Mgr. Miroslavy Bílé ve spolupráci s developerem SI 5 vzdělávání pro 21. století a podpora talentů pro VaVal v rámci projektu Smart Akcelérátor Plzeňského kraje II, Ing. Evou Rojíkovou.

Metodika šetření spočívala ve využití dotazníkového šetření (on-line) vedoucích a pedagogických pracovníků na vzorku ZŠ a SŠ a vedoucích pracovníků a pracovníků /lektorů subjektů neformálního vzdělávání, hloubkových rozhovorech vedoucí pedagogičtí pracovníci ZŠ a SŠ a vedoucí organizací podporujících talentované pro VaVal v regionu, Focus groups s nadanými žáky ZŠ a SŠ se zájmem o výzkumnou a vývojovou činnost a uplatnění v ní.

Výzkumný vzorek byl zvolen formou kvótního výběru podle předem stanovených kritérií (např. u pedagogů zkušenost práce s nadaným žákem, koordinátor podpory nadání ve škole).

Bylo vybráno min. 10 vedoucích pedagogických pracovníků, min. 50 pedagogických pracovníků, min. 20 „nadaných“ žáků ZŠ, SŠ, 15 subjektů neformálního vzdělávání věnujících se nadaným žákům zaměřeným na podporu zájmu o výzkumnou a vývojovou činnost.

Šetření bylo zaměřeno na:

- používané metody a nástroje vyhledávání a diagnostiky talentů subjekty pracujícími s talentovanými/nadanými žáky pro VaVal v Plzeňském kraji,
- podmínky práce s žáky s nadáním z hlediska pedagogického vedení/zajištění,
- technické podmínky práce s žáky s nadáním (prostory a vybavení),
- organizační a právní aspekty práce s žáky s nadáním.

4.1 Shrnutí šetření na ZŠ a SŠ

Do šetření na základních a středních školách v Plzeňském kraji se zapojilo 14 reprezentantů managementu ZŠ (10) a SŠ (4) a 55 pedagogických pracovníků ZŠ a SŠ.

Respondenti ZŠ a SŠ (vedoucí a pedagogičtí pracovníci) odpovídali na následující oblasti:

- chápání pojmu „nadaný“ žák
- počty těchto žáků ve škole
- téma „nadání“ v dokumentech školy
- znalost relevantních dokumentů na celostátní, krajské, místní úrovni
- stav koordinace podpory nadání ve škole a zapojení ŠPP
- připravenost pedagogů na práci s nadanými
- praxe škol při podpoře nadání
- znalost podpůrných institucí, zdrojů,
- spolupráce s dalšími subjekty
- financování podpory nadání.

Pedagogičtí pracovníci navíc odpovídali na:

- používané nástroje pedagogické diagnostiky,
- podpora nadaných žáků (NŽ) s podpůrným opatřením 1. stupně,
- praxe učitelů při podpoře nadání,
- praxe škol při podpoře nadání.

Všechny školy mají zpracovanou, případně plánují vytvořit, koncepci, která se tématu nadání bude věnovat. Téměř všechny školy se pak nadání věnují ve svých školních vzdělávacích programech. Vedení škol v této souvislosti potvrzují znalost relevantních strategických dokumentů na národní, krajské, př. místní úrovni.

Ředitelé dále sdělují, že začínající učitelé nejsou kvalitně připravováni na práci s nadanými žáky, zároveň konstatují, že ani většina pedagogického sboru jako celku není dostatečně odborně připravena.

Konkrétní podpora v praxi se do značné míry zužuje na organizaci různě tematicky zaměřených soutěží a olympiád v souběhu s nabídkou volnočasových aktivit a individualizované výuky. Podpůrná opatření jsou poskytována dle doporučení ŠPZ. Spolupráce s vnějšími partnery škol probíhá poměrně intenzivně, i když se většinou jedná o jednorázové aktivity. Velký prostor pro zlepšení lze identifikovat ve financování podpory nadání.

V odpovědích na novou „definici“ nadaného žáka nebyl zjištěn žádný významový rozdíl mezi odpověďmi učitelů základních vs. středních škol. Pedagogická diagnostika nadaných je v největší míře opřena o informace ze strany zákonných zástupců, sebehodnocení nadaného žáka a také systematické záznamy důležitých situací. Se žákovskými portfolii, jako účinným nástrojem nejen pro diagnostiku, učitelé zatím nepracují. V souvislosti s pedagogickou diagnostikou učitelé uvádějí, že téměř třetina jejich nadaných žáků nepotřebuje podporu ani 1. stupně. Učitelé (ve shodě s řediteli) akcentují podporu nadaných především formou účasti na soutěžích/olympiádách a v propojování s neformálním vzděláváním.

Míra pedagogické autonomie učitelů ve volbě výukových metod a forem dle vlastního rozhodnutí kopíruje i vysokou míru pedagogické autonomie českých škol. Role učitele je pak

zásadní pro vzdělávání (nejen) nadaných žáků. Osvědčenými postupy učitelů jsou alternativní úkoly, problémové úlohy, nepovinné otázky, pokládání otevřených otázek nebo akcentování kreativního postupu řešení. Za hlavní jednotící směr pak lze pokládat naplňování výstupů školních vzdělávacích programů. Třetina učitelů spolupracuje při podpoře nadaných s dalšími institucemi neformálního charakteru, a přestože se školy liší svými partnerskými institucemi, konkrétní spolupráce vypadá podobně. Především jde o prezentaci nabídky aktivit žákům školy, využití vzdělávacích akcí dotčených institucí přímo ve výuce či spoluorganizaci soutěží.

Více než polovina učitelů nemá hlubší, případně žádné znalosti o práci s nadanými. Na druhou stranu více než 30 % učitelů uvádí, že se v této oblasti zcela orientují a průběžně vzdělávají. To svědčí o faktu, že minimálně školy z vybraného vzorku tohoto šetření disponují uvnitř svých pedagogických sborů jednotlivci, kteří by mohli tvořit jádro akčních skupin při zavádění systematické podpory nadání a péče o nadané.

Nejvíce by učitelé ve svém dalším profesním rozvoji zaměřeném na nadané žáky uvítali téma výukových strategií, konkrétní příklady inspirativní praxe a většinou také identifikaci skrytého nadání.

4.1.1 Shrnutí šetření v organizacích zajišťující neformální vzdělávání v oblasti práce s žáky s nadáním

V rámci dotazníkového šetření byly osloveny různé subjekty poskytující neformální vzdělávání v Plzeňském kraji. Jednalo se fakulty ZČU, školská zařízení z různých částí regionu (např. z Tachovska, okresů Plzeň-jih, Plzeň-sever, Plzeň-město či z Domažlic), obecně prospěšnou společnost, spolek a jiné organizace (např. SIT města Plzně).

Do šetření se zapojilo 15 vedoucích pracovníků realizujících neformální vzdělávání (5 školských zařízení, 1 o. p. s., 1 spolek, 5 fakult ZČU a 1 jiná organizace SITmP) a 19 pracovníků/lektorů realizujících neformální vzdělávání (školských zařízení, o. p. s., spolku, fakulty ZČU a 1 jiné organizace SITmP).

Respondenti neformálního vzdělávání (vedoucí a lektori) odpovídali na následující otázky:

- počty „nadaných žáků“ v organizaci (žáci ve věku 12–19 let, kteří projevují mimořádný zájem a nadání v přírodovědných, technických a humanitní obor),
- znalost relevantních dokumentů na celostátní, krajské, místní úrovni,
- stav koordinace podpory nadání v organizaci,
- připravenost pedagogů na práci s nadanými,
- praxe organizací při podpoře nadání,
- znalost podpůrných institucí, zdrojů,
- spolupráce s dalšími subjekty,
- financování podpory nadání.

Pracovníci/lektori v neformální vzdělávání ještě odpovídali na následující otázky:

- způsob řízení vzdělávání nadaných žáků,
- používané nástroje pedagogické diagnostiky,
- praxe učitelů/lektorů při podpoře nadání.

Třetina respondentů nemá zpracovanou koncepci přímo pro práci s nadanými žáky. Většina organizací nemá zpracovaný plán rozvoje NŽ. Téměř polovina zná základní koncepční dokumenty zabývající se prací s nadanými žáky.

Podle vedení organizací nejsou začínající pedagogové/lektori většinou dobře připraveni na práci s NŽ a plánují proškolení lektorů. Respondenti uvedli, že se zaměřují na vytvoření podmínek pro individualizaci a personalizaci zejména individuálním přístupem nad rámec standardní programové nabídky.

Největším problémem, který pociťují respondenti při práci s NŽ je nedostatek externích kvalifikovaných pracovníků a jejich časové omezení, nedostatek finančních prostředků.

Obtížnost dlouhodobého plánování podpůrných aktivit z důvodu finanční nejistoty po skončení financování z grantových finančních prostředků a administrativní zátěž spojenou se získáváním finanční podpory pro externí pracovníky.

Další problém vnímají, že neprobíhá systematická identifikace a vyhledávání NŽ, jejich rozvoj a práce s nimi.

Většina využívá nejčastěji finanční zdroje na podporu NŽ dotaci Plzeňského kraje a města Plzně a vybraných měst a programů MŠMT. Od jiných subjektů (zaměstnavatelé neziskové organizace, nadace, výzkumné organizace) většinou finanční prostředky nezískávají. Výjimku tvoří finanční podpora projektu TSC Nadací RSJ, ZČU získává podporu od průmyslových partnerů a SVČ Radovánek od spolku nviás.

Spolupráce se školami probíhá spíše nárazově formou soutěží a projektových dnů, přednáškami, exkurzemi a Dny otevřených dveří.

Spolupráce s ostatními organizacemi neformálního vzdělávání probíhá spíše v rovinné lince spolupráce mezi organizacemi stejného typu navzájem (např. DMM a SVČ) a je ve většině případů zaměřena na realizaci jednorázových akcí. Téměř vůbec respondenti neuvádí, že by docházelo ke sdílení odborně vybavených prostor

Spolupráce s dalšími subjekty se zaměstnavateli, VŠ, nadacemi, probíhá podle respondentů většinou formou pořádání soutěží a projektových dnů.

Jen zcela ojediněle je uvedena spolupráce s ostatními subjekty, která je alespoň částečně zaměřená na výzkumnou a vývojovou činnost.

Pro 92 % vedoucích dotázaných organizací neformálního vzdělávání je podpora NŽ na 1. a 2. místě důležitosti, avšak lektori uvádí v nadpoloviční většině, že k NŽ přistupují stejně jako k ostatním účastníkům.

Respondenti z řad lektorů i vedoucích pracovníků většinou uvedli, že běžně identifikaci nadaných žáků nesledují a soustřeďují se hlavně na splnění cílů kroužku.

Většina oslovených vedoucích uvedla, že nevyužívá na podporu práce s NŽ webové stránky nabízející podporu pedagogům, lektorům, nadaným žákům i jejich rodičům.

Podpora NŽ probíhá nejčastěji individuálním přístupem nad rámec standardní programové nabídky a povzbuzování k hledání nových přístupů.

Výrazná část nechává NŽ prezentovat a jako důležitou součást jejich práce je wellbeing všech účastníků.

Jen výjimečně probíhá seznamování se základními ekonomickými podnikatelskými pravidly a marketingovými dovednostmi a poskytování podpory zaměřené na témata spojená s VaVal.

Nejčastější lektori a pedagogové volného času uvedli, že problémy při práci s NŽ nevnímají, zmiňují stejně jako vedoucí pracovníci absenci systematické podpory práce s NŽ.

4.1.2 Shrnutí hloubkových rozhovorů

Hloubkové rozhovory s vedoucími pracovníky základních a středních škol, s vedoucími pracovníky organizací neformálního vzdělávání a organizací pracujících s nadanými dětmi a mládeží měly přinést hlubší vhled do aktivit, které na podporu nadání realizují. Focus groups s nadanými žáky pohled na problematiku z druhé strany, jak vnímají současný stav podpory a jaké kroky by jim pomohly v rozvoji vlastního potenciálu.

Vedoucí pracovníci základních a středních škol

V rámci hloubkových rozhovorů, které probíhaly v období září až listopad 2021, byli osloveni vedoucí pracovníci škol věnující se podpoře nadaných/talentovaných žáků se zaměřením na VaVal v Plzeňském kraji. Část hloubkových rozhovorů probíhala prezenčně a část online. Rozhovorů se účastnili vedoucí pracovníci dvou gymnázií (Gymnázium Luďka Pika Plzeň, Gymnázium Domažlice) a třech základních škol (14. ZŠ Plzeň, ZŠ Čapkova Klatovy a Masarykova ZŠ Zruč-Senec).

Předmětem rozhovorů bylo získat informace o tom:

- co by škole pomohlo pro zkvalitnění práce s nadanými/talentovanými,
- v čem spatřují rezervy podpory nadání na škole.

Na otázku, co by školám pomohlo v podpoře nadání, se většina shodla, že by vítala:

- Zkrácení dlouhé čekací doby na vyšetření ve školských poradenských pracovištích (ŠPP – PPP, SPC) a zacílení na úzký/jednotlivý talent.
- Spolupráce s vysokými školami (popř. dalšími institucemi) na konkrétních projektech a soustavný zájem VŠ o nadané žáky a jejich cílenou podporu, přičemž není myšlena pouze pedagogická fakulta. Dotazovaní by v této oblasti uvítali personalizaci spolupráce a akcentaci oboustranného přínosu.
- Organizování setkávání žáků napříč všemi typy nadání.
- Pravidelná setkávání koordinátorů podpory nadání/kariérových poradců, min. 1x za pololetí (sdílení, návštěvy škol...). Setkání by byla přínosná i v kombinaci ŠPZ a ŠPP a také i mimo Plzeň (např. Klatovy), aby se tam mohli sjet zájemci i z těch nejbližších škol.
- Koordinace v rámci Plzeňského kraje.
- Možnost přivítat odborníky z různých oblastí přímo v regionu.
- Vytvořit seznam odborníků ochotných pomáhat studentům/NŽ rozvíjet talent o několik stupňů výš, než probíhá běžně na SŠ.
- Možnost finančně ohodnotit zapojené odborníky z technických fakult (doktorandy, odborníky z VŠ), kteří se věnují studentům při realizaci SOČ, dosud to dělají více méně z dobré vůle a není možné odborníky trvaleji udržet.
- Rádi by zavedli seminář pro nadané pod vedením např. pedagogů VŠ, kteří by mohli rozvíjet studenty nad rámec SŠ kurikula.
- Vytvořit napříč Plzeňským krajem Centrum podpory nadaných žáků a inkubačních center s různým zaměřením (specializace ICT, biologie...).
- Užší spolupráce s rodinou NŽ.
- Skupiny rodičů (popř. i rodičů a NŽ) – poradenství a sdílení zkušeností.

Dotazovaní vedoucí pracovníci škol uvedli, že mají dobré zkušenosti při podpoře nadání s následujícími aktivitami:

- V rámci školy jsme vytvořili tzv. BAREVNÉ HODINY (M, ČJ) – rozšířená výuka, přímo v rozvrhu, ještě před diagnostikáním, navíc v 5. ročnících už v těchto hodinách učí učitel z 2. stupně. Tyto hodiny vítají i rodiče, sledují, že jejich děti se rychleji rozvíjejí a mají širší záběr (ZŠ Čapkova Klatovy). Nově zavádíme Barevné semináře – od října ve středu odpoledne nabízíme na dobrovolné bázi témata z fyziky, literární oblasti apod. 1,5 h si mohou žáci vybrat podle svého zájmu.
- Vytvoření pozice koordinátora podpory nadání ve škole výrazně zvýšit motivaci pedagogů v oblasti nadání.
- Spolupráce s VŠ, činnost předmětové komise (chemie, VŠCHT – ztraktivnění výuky chemie), jazykové vzdělávání – soutěže, olympiády ..., motivace k distanční výuce, motivační hodiny pro žáky (němčina nekouše...), Španělské velvyslanectví – spolupráce, výrazná motivace žáků k rozvoji tohoto jazyka..., jazykový certifikát LEBEL, individuální mobility (Erasmus+...), sekce matematiky – Matematická olympiáda, Klokan a BRLOH (týká se více nižšího gymnázia), celostátní setkání učitelů matematiky..., zapojení do projektu Vzdělávání 4.0 (kroužek 3D technologií – zapojení externisty do výuky + programování robotů z LEGA).
- Moment vyhledávání talentů, ve spolupráci s PPP Plzeň-město realizujeme screening – širokospektrální talenty, úzce profilové...
- Projekt Vzdělávání 4.0 – aktivity jsou velmi dobře přijímány, bohužel náročná administrativa. Možnost vytipování potenciálních žáků na gymnázia.
- Podpora odborné práce – seminární práce – povinnost žáků ve 3. ročníku gymnázia, možnost zpracovávat už od 1. ročníků, což je motivace k zapojení, může být v kombinaci se SOČ (žáci se moc nechtějí zapojovat do SOČ). Obhajoba končí prezentací, je přítomen vedoucí práce i oponent – odborník... (důraz je kladen i na formální obsah práce).
- Spolupráce s MENSOU, Dny deskových her, tandemová výuka ...

Rezervy dotazování spatřují zejména v:

- Nejistotě pedagogů při pedagogické diagnostice, identifikace nadání/talentu... chybí nám odborná opora, včetně literatury.
- Nezvládnutí individualizace a diferenciací výuky. Rádi by zařadili do rozvrhu některé předměty tak, aby je mohli navštěvovat i žáci z nižších ročníků, nebo alespoň některé hodiny.
- Pomohl by jim „inspiromat“, jak pracovat s talentovanými.
- Více nabídek pro nadané mimo město Plzeň. Plzeň je lokální centrum, do kterého mají nadání mimo vlastní město daleko.
- Diskuze o aktivitách napříč krajem, republikou, na mezinárodní úrovni.
- Možnosti využívat např. podporu Doučování aktivity pro nadané, kteří také v covidové době strádali.
- Umožnění stáží ostatním školám v regionu na škole podporující nadání.
- Realizování plošného screeningu nadání/talentu.

Nadaní žáci základních a středních škol

V rámci hloubkových rozhovorů byli osloveni vybraní žáci 2. stupně ZŠ a SŠ Plzeňského kraje. Jednalo se o žáky, kteří se zúčastnili krajských soutěží nebo jsou aktivní touhu po vědění a projevují hlubší zájem o obor v rámci neformálního vzdělávání. Rozhovorů se účastnilo 27

žáků (6 žáků nižšího stupně gymnázií, 19 žáků vyššího stupně gymnázia a 2 absolventi střední školy odborného zaměření).

Rozhory s nadanými žáky cílily do oblastí:

- autodiagnostika nadaných žáků,
- kdo u nadaných žáků nadání identifikoval,
- jakou podporu nadání vnímáte v rodině/škole,
- jak škola podporuje nadání,
- co Vám schází ve škole v podpoře nadání,
- rozvíjíte své nadání v rámci zájmové činnosti.

Na otázky, zda vnímají sami sebe jako nadaného žáka a kdo je identifikoval, všichni dotazovaní skrývali nadání, jako něco, k čemu se nemohou ani přihlásit a většina dotazovaných uvedla, že si připadá v kolektivu divná, že na ně spolužáci koukali divně. Uváděli, že nějaké věci jim jdou lépe a rychleji než ostatním žákům. Přesto nebylo výjimkou, že sami o sobě tvrdí, že by mohli být i lepší a žáci nižších ročníků gymnázií uváděli, že se za nadané nepovažují. Dotazovaní absolventi středních škol uváděli, že si s odstupem času své nadání uvědomují a vnímají ho jako hodnotu na trhu práce, avšak ze základní a střední školy si odnášeli trauma odlišnosti a nepochopení. Nadání během školy u nich často nebylo vůbec identifikováno, pokud byla vysoká laťka vzdělání v rodině, byly úspěchy a zápal pro nějakou věc bráno jako samozřejmost. Pokud byl žák identifikován, často proběhla prvotní identifikace učitelem předmětu, ve kterém vynikali. Ostatní uváděli, že nebyli často vyšetřováni v PPP kvůli nadání, ale kvůli poruchám školních dovedností.

Aktivní podporu v rodině dotazovaní žáci uváděli tehdy, pokud zdědili vlohy po rodičích, jiní uváděli, že je materiálně podporují, umožňují dětem realizovat své zájmy, ale není tam aktivní účast rodičů.

Všichni žáci uvedli, že ve škole zaznamenali podporu pouze z osobní iniciativy učitele (nadstandardní věci – osobní konzultace, i doma, úkoly navíc, pořádali kroužky...), ale chybí systémová podpora. Podpora cítila vždy jen v předmětu, ve kterém byli dobří, ostatní učitelé je nechápali, neradi je uvolňovali ze svých hodin. Ředitelé se vždy rádi chlubili úspěchy z olympiád na webu školy, ale nic už pro ně většinou nedělají. V jednom případě se ředitel osobně zajímal, oceňoval žáky i např. pochvalou ředitele. Jinde nadání dostávali poukázky na nákup knih, které často nemohli využít na odbornou literaturu, kterou by uvítali.

Na otázku, jaké konkrétní aktivity škola nabízí nadaným, aktivním žákům, uvedli účast v soutěžích, kroužky, exkurze a výměnné pobyty v zahraničí. Učitelé zadávají dětem práci navíc. Někteří učitelé se individuálně věnují nadaným žákům. Hodně dětí zmiňuje, že se ve škole nudí.

Žáci nižších gymnázií vyjadřovali více méně spokojenost s tím, kde studují a neměli vyšší požadavky na rozvoj svého nadání.

Absolventi středních škol uváděli, že se chtěli rozvíjet svým směrem, hlavně se oprostít od svazování povinnostmi, které jim brání rozvíjet jejich nadání.

Ve škole nadaným nejvíce schází čas. Sami sebe uvádějí jako překážku (prokrastinace), uvolňování na soutěže – problém, závist, zášť, nepochopení učitelů jiných předmětů. Neochota vyučujících věnovat se nadaným mimo školu a probrat s nimi učivo hned. Nedostatek odborných informačních zdrojů.

10 z 12 žáků uvádí, že nemají informace o pořádaných akcích pro nadané a uvítali by jedno místo, na kterém by získali veškeré informace potřebné k rozvoji vlastního potenciálu, místo, kde by našli kontakty na odborníky a experty ochotných s nimi diskutovat, konzultovat.

Chybí propojování, sdílení s ostatními se stejným zájmem. Prostor, prezentace na konferencích, poskytnutí informací, setkávání s odborníky, kde by mohli rozvíjet svůj zájem, kontakty. Setkávání se s dalšími zapálenými lidmi. Mít možnost vytvářet vztahy.

Od školy by očekávali, aby jim poskytla dostatek času pro rozvoj svého nadání.

Mimo školu mnoho žáků rozvíjí svoje nadání vyhledáváním společnosti starších dospělých, vysokoškoláků nebo podobně zanícených spolužáků, jsou většinou samouci. Propojují se online a vyhledávají informace na internetu. V rámci neformálního vzdělávání jen omezeně.

V rámci volného času se někteří věnovali sportu, hře na hudební nástroje apod. a vnímali to jako součást relaxace. A to obvykle žáci na nižších gymnáziích, na vyšších se už více specifikují a věnují se svému zaměření.

Vedoucí organizací podporujících talentované pro VaVal v regionu

K ucelenému pohledu na podporu nadaných žáků/talentů se zaměřením na VaVal byly provedeny hloubkové rozhovory se zástupci organizací širšího spektra pracující s nadanými žáky v regionu.

Rozhovorů se zúčastnili vedoucí 13 organizací zabývajících se podporou nadaných/talentovaných pro VaVal. Jednalo se o organizace neformálního vzdělávání, podporující organizace vzdělávání nadaných žáků, diagnostikující organizace.

Předmětem rozhovorů byly následující oblasti:

- co by organizacím pomohlo pro zkvalitnění práce s nadanými/talentovanými,
- v čem spatřujete svoje rezervy, co mohou ještě nabídnout a za jakých podmínek.

Všechny oslovené organizace identifikovaly pro zlepšení podpory nadaných jako klíčové:

- Zkvalitnění informovanosti veřejnosti a marketingu aktivit pořádaných v rámci kraje pro nadané, talentované a přemýšlivé žáky bez ohledu na věk.
- Prezentaci tématu nadání jako významné priority vzdělávacího systému kraje a ČR.
- Vydefinování pojmů talentovaný, přemýšlivý, nadaný a mimořádně nadaný žák v Plzeňském kraji a zavedení systému identifikace a vyhledávání nadaných na základních a středních školách (včetně zavedení portfolií žáků).
- Potřebu financování spojeného s celokrajským marketingem, se zajištěním plošného testování a personálního zajištění profesně a odborně způsobilých pracovníků zapojených do rozvoje společných aktivit a subjektů na podporu identifikace a práce s NŽ.
- Zpracování jednoduché strategie podpory nadání pro školy a školská zařízení.
- Potřebu vytvoření zastřešující platformy/centra podpory nadání.

Jako pomoc pro práci s nadanými a zároveň vnímali jako rezervu:

- Rozšiřování sítě podporovatelů nadání v Plzeňském kraji. Intenzivnější a dlouhodobější spolupráce všech subjektů napříč vzdělávacími organizacemi (např. sdílení prostor, lektorů, praxe), spolupráce s diagnostikujícími organizacemi a podporujícími organizacemi.
- Důslednější propojování relevantních aktivit a výstupů klíčových aktérů.
- Větší spolupráce s rodiči včetně informovanosti specifik práce a vzdělávání s NŽ.

- Kvalitní marketing uvedli všichni dotazovaní také jako jednu z rezerv.
- Zapojení studentů do praxí se zaměřením na práci s nadanými žáky.

Rezervy organizací vnímají odlišně podle jejich zaměření

Organizace podporující a neformálního vzdělávání uvádí:

- Zařazení aktivit IT nabízených v neformálním vzdělávání do vzdělávacího procesu – propojení neformálního a formálního vzdělávání – vznik nových vzdělávacích programů (školy nemají odborníky, popř. ani vybavení, které mohou nabídnout právě tyto organizace).
- Využití volných prostor pro úpravu na laboratoře pro nadané.
- Sledování cesty nadaných přes studia až do praxe – pozitivní příklady, možnosti spolupráce.
- Nabídka dopoledních aktivit pro NŽ (předškolní děti, popř. děti domácího vzdělávání).

Organizace diagnostikující

- Časně revidování testovacích nástrojů.
- Sjednocení metriky pro diagnostiku NŽ.
- Vytvoření skupiny, která se bude zabývat pouze diagnostikou NŽ a práce s rodiči NŽ.
- Posílit zájem škol o využívání testovacích nástrojů pro diagnostiku NŽ.
- Větší informovanost směrem do společnosti a k rodičům o specifikách práce s NŽ a důležitosti jejich podpory.

Dotazovaní vedoucí organizací uvedli, že mají dobré zkušenosti při podpoře nadání s následujícími aktivitami:

Organizace neformálního vzdělávání:

- Individuální práce s nadanými v rámci aktivit pro nadané i nad rámec kroužků.
- Spolupráce s odborníky jako lektory kroužků/aktivit.
- Rozvíjení sociální kompetence nadaných v rámci přípravy na prezentace/ sebeprezentace.
- Pořádání odborných seminářů, soutěží pro zájemce.
- Zapojujeme se do mezinárodních soutěží.
- Spolupráce se školami při tvorbě nových ŠVP.
- Rozvíjíme kompetence pedagogů pro výběr žáků a doporučení ke spolupráci na odborných pracovištích ZČU.
- Spolupráce s firmami, odborníky při realizaci aktivit pro nadané.
- Spolupráce absolventů kroužků a jiných aktivit pro nadané při organizaci workshopů, přednášek, které považují za důležité.
- Propojování skupin nadaných žáků napříč věkovými kategoriemi (facebookové skupiny NŽ z kempů, expedice, celostátní odborné setkávání amatérů, profesionálů a jejich rodin).

Organizace podporující:

- Zaměřujeme se na práci s kompetenčním modelem žáka, identifikaci silných stránek a zájmů.
- Připravujeme v rámci IKAPu vzdělávání kariérových poradců.
- Podporujeme profesní rozvoj pedagogů pracujících s nadanými.
- Přinášíme téma nadání mezi učitele.

- Sítujeme profesionály i laiky v oblasti podpory nadání.
- Poskytujeme zpětnou vazbu MŠMT o situaci ve školách a školských zařízeních v oblasti podpory nadání a o potřebách pedagogických pracovníků i samotných nadaných.
- Prosazujeme nadání jako stabilní téma metodických kabinetů učitelů organizovaných na krajské i oblastní úrovni.

Organizace diagnostikující:

- Spustili jsme testování nadaných žáků v rámci odborných kempů konaných v rámci projektu „Podpora talentovaných žáků v Plzeňském kraji“.
- V roce 2021 proběhlo poprvé ve spolupráci s OŠMS KÚPK a NPI (KSPN) plošné testování v 5. třídách zaměřené na kognitivní nadání, a to na 7 ZŠ v kraji.
- Spolupracujeme na kulatých stolech pro pedagogy s NPI (KSPN).
- Zaměřujeme se na nácviky sociálních dovedností NŽ.
- Organizujeme školení pro vlastní lektory a asistenty pedagoga, i pro zájemce z řad rodičů našich klientů.

4.2 Závěrečné zhodnocení současného stavu podpory nadání v Plzeňském kraji

Expertiza potvrdila nesystematickou podporu nadání v Plzeňském kraji.

V regionu není zaveden systém identifikace a vyhledávání nadaných žáků na školách či v neformálním vzdělávání, neprobíhá plošné testování nadaných/talentovaných na školách.

Spolupráce jednotlivých subjektů v regionu podporujících vzdělávání nadaných/ talentovaných není zacílena na systematickou a cílenou výzkumnou a vývojovou činnost.

Chybí zastřešující sjednocující platforma podpory nadání/talentu pro VaVal v regionu.

Zcela chybí prezentace tématu nadání jako významné priority vzdělávacího systému v kraji.

Podpora nadání je v oslovených subjektech naplňována spíše formálně ve vypracovaných vzdělávacích koncepcích, ŠVP apod., ovšem praktická realizace chybí.

5 Hlavní problémy, příčiny, doporučení

Hlavní problémy	Příčiny	Doporučení
Téma podpory NŽ/ talentovaných (pro VaVal) není dostatečně atraktivní pro společnost	<ul style="list-style-type: none"> - Chybí prezentace nadání jako významné priority vzdělávacího systému Plzeňského kraje - Chybí motivace studentů FPE věnovat se práci s NŽ/ - Chybí motivace pedagogů věnovat se práci s NŽ 	<ul style="list-style-type: none"> - Prezentování nadání/talentu jako významné priority rozvoje inovativního prostředí kraje. - Posílení zájmu o práci s nadanými/talentovanými žáky z řad studentů – personální podpora v neformálním vzdělávání i v diagnostice NŽ.
Nízký počet identifikovaných nadaných PK	<ul style="list-style-type: none"> - Chybí systém plošné identifikace nadaných žáků v kraji - Nedostatečná personální kapacita PPP - Nedostatek finančních prostředků na pořízení testovacích nástrojů - Nedostatečná spolupráce všech klíčových subjektů - Chybí motivace škol zapojení do školní identifikace nadaných žáků - Chybí vydefinovat pojem přemýšlivý, talentovaný, aktivní nebo žák s prohloubeným zájmem o obor pro potřeby rozvoje potenciálu těchto žáků zaměřeného na činnosti spojené s výzkumem, vývojem a inovacemi 	<ul style="list-style-type: none"> - Vytvoření/nastavení systému plošného testování žáků v PK, posílit školská poradenská pracoviště (zejména PPP) v oblasti diagnostiky a práce s NŽ, jejich rodiči a učiteli. - Zavést na školách systém identifikace a vyhledávání nadaných žáků na ZŠ a SŠ. - Zvýšení informovanosti škol o možnostech finanční podpory, která je podmíněná diagnostikou nadání u jednotlivých žáků vyplývající z vyhlášky 27/2016 Sb., stejně jako dalších možnostech získávání financí přes vhodné dotační a grantové programy. - Vydefinování pojmů přemýšlivý, talentovaný, nadaný a mimořádně nadaný žák
Formální práce s NŽ na školách	<ul style="list-style-type: none"> - Na školách chybí koordinátor podpory nadání - Školy, učitelé a lektori nejsou připraveny pracovat s nadanými žáky, vycházejí z vlastních personálních, ekonomických, časových možností, zkušeností a entuziasmu jednotlivých učitelů - Chybí nabídka celoživotního vzdělávání pedagogů i pedagogů volného času, pracovníků center neformálního vzdělávání pro práci s nadanými - Žáci nejsou motivováni k vedení vlastních portfolií (ve formálním i neformálním vzdělávání) - Školy portfolia žáků při rozvoji žáka práci i přechodu na vyšší stupeň - Nezapojují dostatek expertů do práce s nadanými 	<ul style="list-style-type: none"> - Zajištění adekvátního finančního ohodnocení koordinátorů podpory nadání na školách. - Zavedení soustavného celoživotního vzdělávání učitelů a pracovníků v neformálním vzdělávání v práci s nadanými/talentovanými žáky včetně pregraduálního vzdělávání. - Zavedení systému tvorby žákovských portfolií a jejich využívání v při práci s žáky během vzdělávání i při přechodu na vyšší stupeň studia - Zajištění dostatku prostředků pro trvalé zapojení expertů jako mentorů pro NŽ, nejen z dotačních programů.
Nadaní žáci nevnímají Plzeňský kraj jako atraktivní, motivující prostor pro	<ul style="list-style-type: none"> - NŽ se cítí ve třídě stigmatizováni - Nejsou respektováni a nevnímají podporu ze strany ředitelů a pedagogického sboru - Nefunkční tok informací pro NŽ 	<ul style="list-style-type: none"> - Vytváření zdravého třídního klimatu, respektovat odlišnost vzdělávacích potřeb NŽ více spolupracovat s např. s PPP, ANA, KCVJŠ. - Vytváření prostoru pro setkávání nadaných/talentovaných žáků

rozvoj vlastního potenciálu a možnost uplatnění	<ul style="list-style-type: none"> - NŽ chybí jednotný systém předávání informací - Chybí seznam odborníků, expertů/ mentorů, kteří jsou ochotni pracovat s NŽ v kraji, na které by se mohli NŽ, ale i pedagogové NŽ obracet - NŽ chybí prostor k neformálnímu setkávání on-line ale hlavně naživo – platforma předávání zkušeností, setkávání a vytváření týmů spolupráce napříč obory 	<p>v daném oboru i mezioborově, zároveň i setkávání nadaných žáků a jejich rodičů.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nastavení funkčního toku informací směrem k NŽ - Vytvoření zastřešujícího Centra podpory nadání/talentu pro VaVal v regionu - Vytvoření databázi expertů/mentorů ochotných spolupracovat s NŽ - Realizace vícedenních exkurzí NŽ / přemýšlivých žáků se zájmem o danou problematiku se zaměřením na specializaci kraje - Realizace krajského dne pro přemýšlivé žáky/ NŽ (ve spolupráci se subjekty působícími v oblasti práce s NŽ) - Zavedení krajského systému stipendijní podpory nadaných s mimořádným zájmem o VaVal/ žáků s hlubokým zájmem o obor podmíněný diagnostikou v PPP
Spolupráce jednotlivých subjektů není zacílena na dlouhodobou a systematickou spolupráci cílenou na výzkumnou a vývojovou činnost	<ul style="list-style-type: none"> - Spolupráce subjektů je krátkodobá, jednorázová - Chybí provázanost nabídek a informovanost možnostech soustavného posunu rozvoje žáka - Nedostatek pobídek k zapojení do projektů s výzkumnou, vývojovou tematikou - Chybí vedení žáka k vytváření vlastních portfolií - Vzájemná spolupráce v prezentaci podpory NŽ s Plzeňským krajem a KSPN - Chybí jednoduché schéma zahrnující přehled subjektů a jejich změřených činností/rolí v rámci podpory NŽ - Chybí dlouhodobé sledování rozvoje nadaných v průběhu procesu vzdělávání i po ukončení a odchodu do praxe s možností zapojení do systému podpory nadání v kraji nebo spolupráce se subjektem, ve kterém pracují apod. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nastavení úzké a soustavné spolupráce formálního a neformálního vzdělávání - Zavést tvorbu portfolií žáků a vést je k sebe prezentaci - Spolupráce se zastřešující platformou podpory nadání – informační point pro nadané i pro jednotlivé subjekty - Zajištění spolupráce nadaných s platformou/centrem během celého studia i po ukončení

B. Strategická část

6 Strategický rámec podpory nadání

6.1 Hlavní cíl

Strategický rámec vychází ze shrnutí analytických poznatků současného stavu všeobecné podpory nadání v Plzeňském kraji a cílů Regionální inovační strategie Plzeňského kraje strategické oblasti Lidé pro výzkum, vývoj a inovace. Z nich vyplývá, že jako jednu z hlavních překážek realizace podpory nadání v širším rozsahu lze identifikovat nedostatečnou úroveň komunikace a koordinace aktivit významných aktérů.

Hlavní cíl strategie se soustředí na kultivaci prostředí a na vytvoření předpokladů pro prosazení tématu systematické podpory nadání jako klíčového nástroje k udržení ekonomického rozvoje Plzeňského kraje. Hlavní změnou je dosažení přehlednosti a srozumitelnosti působení všech aktérů regionálního inovačního ekosystému, udržení jejich shody na společných prioritách, zajištění funkčnosti komunikace, spolupráce a kapacit pro jejich koordinaci.

Klíčovní aktéři působí v oblastech formálního i neformálního vzdělávání, diagnostiky, podporující a sdružující organizace. Výsledkem jejich zapojení bude atraktivní a inspirativní prostředí pro aktivní, nadané, potenciální výzkumníky a inovátory. Komunikace úspěchů v oblasti podpory nadání posílí identitu a vnímání Plzeňského kraje jako regionu s rozvinutou systematickou podporou nadání ekonomickou perspektivou založenou na kvalitním a kreativním lidském potenciálu.

Hlavní cíl:

- **Vytvořit stabilní systém podpory nadání žáků a studentů založený na spolupráci všech významných aktérů.**

6.2 Strategické oblasti změn a strategické cíle

Na hlavní cíl strategie navazují strategické cíle, které jsou formulovány ve čtyřech strategických oblastech změn (viz následující tabulka).

Strategické oblasti změn	Strategické cíle
1. Identifikace nadaných žáků	1.1. Identifikovat více nadaných žáků v Plzeňském kraji
2. Podmínky práce s nadanými žáky	2.1. Zvýšit počet pracovníků ve vzdělávání připravených pro práci s nadanými žáky 2.2. Zkvalitnit přípravu pracovníků ve vzdělávání pro práci s nadanými žáky 2.3. Zvýšit zájem škol o práci s nadanými žáky 2.4. Zavést systém spolupráce subjektů formálního a neformálního vzdělávání v tématu nadaných žáků
3. Podpora nadaných žáků	3.1. Zkvalitnit prostředí pro nadané žáky 3.2. Zlepšit individuální podporu nadaných žáků
4. Prezentace tématu nadaných žáků	4.1. Zlepšit prezentaci tématu nadaných žáků a jejich výsledků

Pro jednotlivé oblasti změn jsou dále uvedeny základní principy navrženého řešení.

Má-li se konkurenceschopnost Plzeňského kraje v blízké budoucnosti ve větší míře zakládat na výsledcích výzkumu, vývoje a inovací, je její podmínkou vysoká úroveň lidských zdrojů a regionální vzdělanost. Jejím předpokladem je systematická péče o nadané, aktivní,

přemýšlivé, kreativní a jedince s hlubokým zájmem o obor či potenciálem nadání, kteří jsou schopni dosahovat skvělých výsledků.

Identifikace nadání a profesního zaměření, včasné podchycení potenciálu každého jedince a správná diagnostika, dává předpoklad k rozvoji silných i slabých stránek žáka. Lepšímu porozumění specifickým potřebám daného jedince učitelem a rodičem i sám sobě. Tyto změny by měly být zaměřeny na vymezení klíčových pojmů, navržení funkčního systému identifikace nadaných (nadále v textu myšlena skupina žáků aktivních, přemýšlivých, kreativních a s hlubokým zájmem o obor či potenciálem nadání, mimořádně nadaných) a zavedení plošné identifikace a vyhledávání nadaných žáků na školách a v neformálním vzdělávání. Nedílnou součástí je personální i finanční posílení školských poradenských pracovišť v oblasti diagnostiky a práce s nadanými, jejich rodiči a učiteli. V této oblasti je třeba se soustředit i na posílení motivace pedagogů k identifikaci nadaných.

Realizace kvalitního vyhledávání nadaných, jejich vzdělávání a následné péče o rozvoj jejich potenciálu závisí na zkvalitnění **podmínek práce s nadanými žáky** ve formálním i neformálním vzdělávání. K tomu je třeba téma důležitosti podpory a péče o rozvoj potenciálu nadaných více přiblížit vedení škol a subjektů realizující neformální vzdělávání. Zdůraznit přínosy, které identifikace danému jedinci nabízí a celé společnosti, včetně finanční podpory a zvýšení prestiže školy věnující se práci s nadanými. Zlepšit dlouhodobou spolupráci formálního a neformálního vzdělávání včetně spolupráce s vysokými školami a firmami. Podmínky pro práci s nadanými lze zlepšit prostřednictvím kvalifikovaných pracovníků na školách, zajišťující efektivní podporu při identifikaci nadaných žáků, nastavení priorit a cíle v oblasti rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělávání nadaných, pravidelném vzdělávání pedagogického sboru pro práci s nadanými, spolupráci s kvalitními externisty, odborníky ochotnými spolupracovat s nadanými. Svoji úlohu hraje také stabilní a kvalitní nabídka programů celoživotního vzdělávání v této oblasti pro vedení škol, pedagogy i lektory a pracovníky v neformálním vzdělávání a zkvalitnění pregraduální přípravy budoucích učitelů.

Podpora nadaných žáků v Plzeňském kraji je rozmanitá, avšak většinou je realizována nesystematicky a nepřehledně. Ne vždy odráží skutečné potřeby nadaných v kraji. Pro zlepšení stavu podpory nadaných je nutné nastavit prostředí respektující vzdělávací potřeby nadaných. Vytvořit centrální platformu, která pomůže nadanému pochopit svá specifika a nabídne pomoc při orientaci v problémech běžného života. Zkvalitnit přenos informací o možnostech využití a rozvinutí nadání. Vytvořit databázi odborníků ochotných pracovat s nadanými. Vytvořit prostor pro vzájemné sdílení zkušeností nadaných žáků a setkávání se napříč odbornostmi. Vytvořením zapálených aktivních skupin jedinců vzniká potenciál pro výzkumný a inovační rozvoj kraje a kořenů spolupráce prohlubující sounáležitost s regionem, ve kterém zůstávají a nachází zde uplatnění nebo se do něj vrací.

Prezentace tématu nadaných žáků může významně podpořit realizaci strategie podpory nadání ve všech výše uvedených oblastech. Stejně jako prezentace kraje navenek je významné také prezentace Plzeňského kraje v podpoře nadání. Odbor školství, mládeže a sportu Plzeňského kraje hraje zásadní roli při komunikaci a prosazování hlavních témat podpory nadání veřejnosti, zástupcům kraje a zřizovatelům škol. Marketingové aktivity by měly ke komunikaci s cílovými skupinami využívat hlavních silných stránek a příležitostí podpory nadání v regionu a posílit tak vnímání hodnot podpory nadaných jako prioritu rozvoje inovačního prostředí kraje.

7 Strategie podpory nadání v Plzeňském kraji

Strategické oblasti změn jsou na základě strategického rámce dále rozpracovány do podoby specifických cílů a typových aktivit.

7.1 Strategická oblast změn 1: Identifikace nadaných žáků

Strategická oblast změn Identifikace nadaných žáků se zaměřuje na zvýšení počtu identifikovaných nadaných žáků v Plzeňském kraji. K tomu je potřebné učinit několik kroků, které se promítají do strategického cíle.

Strategický cíl oblasti je Identifikovat více nadaných žáků Plzeňském kraji. Část navržených aktivit se týká vymezení klíčových pojmů talentovaný, přemýšlivý, aktivní žák, žák s hlubokým zájmem o obor, žák s potenciálem nadání, kreativní, nadaný a mimořádně nadaný žák. Další aktivity směřují k navržení a zavedení systému plošného testování v Plzeňském kraji a zajištění dostatku diagnostických nástrojů a rozšíření diagnostických škál a nástrojů pro časnou identifikaci nadaných.

Strategický cíl 1.1: Identifikovat více nadaných žáků v Plzeňském kraji

Indikátory:

- Počet nadaných v Plzeňském kraji identifikovaných PPP.
- Podíl nadaných a mimořádně nadaných vykazovaných ve výročních zprávách škol a školských zařízeních.
- Počet nadaných a mimořádně nadaných v Plzeňském kraji vykazovaných ve statistických výkazech MŠMT.

Typové aktivity:

- vymezení klíčových pojmů, subjektů a jejich úlohy [kraj (OŠMS), PPP, NPI ČR, ZČU (FPE)],
- návrh systému identifikace nadaných [kraj (OŠMS), PPP, NPI ČR],
- zavedení systému plošného testování v Plzeňském kraji do fungování relevantních subjektů [kraj (OŠMS), PPP, ZČU (FPE, FAV, FEL, FST), nviás, SITmP, TSC Plzeň],
- zajištění dostatku diagnostických nástrojů a rozšíření diagnostických škál a nástrojů pro časnou identifikaci nadání [kraj (OŠMS), NPI, PPP].

7.2 Strategická oblast změn 2: Podmínky pro práci s nadanými žáky

Hlavním strategickým cílem této oblasti změn je zlepšit podmínky pro práci s nadanými žáky ve formálním i neformálním vzdělávání a tím přispět k rozvoji potenciálu i žáků s nadáním v souladu s poskytováním kvalitního vzdělávání všech žáků na školách a profesionální péči o rozvoj nadání každého žáka i nadaného ve škole i organizacích poskytující neformální vzdělávání.

První strategický cíl změn řeší aktivity zajišťující **zvýšení počtu pracovníků ve vzdělávání připravených pro práci s nadanými žáky**. Významnou aktivitou bude finanční i personální zajištění odborníků, externistů, mentorů, psychologů, koučů apod. ochotných spolupracovat s nadanými žáky. Dále bude zajišťována příprava stabilní vzdělávací nabídky profesního rozvoje pro školy i subjekty neformálního vzdělávání se zaměřením na práci s nadanými.

Druhým strategickým cílem je **zkvalitnit přípravu pracovníků ve vzdělávání pro práci s nadanými žáky**. Naplnění tohoto cíle zahrnuje řadu aktivit, které předpokládají užší součinnost Plzeňského kraje a jeho příspěvkovými organizacemi (OŠMS, KCVJŠ, PPP), NPI a FPE ZČU, středními a základními školami v regionu a dalšími fakultami ZČU vzdělávající pedagogy.

Třetí strategický cíl zahrnuje aktivity potřebné ke **zvýšení zájmu škol o práci s nadanými**. Jde o aktivity zajišťující komunikaci problematiky nadaných žáků na školách včetně metodické podpory v problematice práce s těmito žáky. Pozornost bude věnována zavádění mentoringu nadání na školách. Vytvoření a posílení pozice koordinátora péče o nadané na školách zajišťující přípravu koncepce školy pro práci s nadanými, podporu a motivaci pedagogů v realizaci školní diagnostiky, zajišťující vzdělávání pedagogů v oblasti práce s nadanými žáky, příprava, vedení a využívání portfolií žáků ve školách. Součástí bude i prezentace škol zapojených do systému podpory nadaných žáků v kraji.

Čtvrtý strategický cíl zahrnuje opatření na **zavedení systému spolupráce subjektů formálního a neformálního vzdělávání včetně ostatních relevantních subjektů v tématu nadaný žák**. Spolupráce bude zaměřena na podporu a rozvíjení dlouhodobé spolupráce se všemi subjekty zapojenými do práce s nadanými žáky. Vytvoření mapy subjektů pracujících s nadanými s vymezením oblastí dlouhodobé spolupráce mezi jednotlivými subjekty, možností sdílení odborně vybavených prostor, zavedení systému sebeprezentace nadaných prostřednictvím portfolií, podpory nadaných žáků ze sociokulturně znevýhodněného prostředí ve volnočasových aktivitách. Součástí cíle bude také síťování a sdílení informací mezi subjekty a spolupráce při soustavném monitoringu rozvoje nadaného žáka až po profesní dráhu.

Strategický cíl 2.1: Zvýšit počet pracovníků ve vzdělávání připravených pro práci s nadanými žáky

Indikátory:

- Počet vedoucích pracovníků a pedagogů škol v Plzeňském kraji zapojených do celoživotního vzdělávání/profesionálního rozvoje se zaměřením na práci s nadanými žáky.
- Počet vedoucích pracovníků organizací neformálního vzdělávání (včetně školských zařízení) a pedagogů/lektorů v Plzeňském kraji zapojených do celoživotního vzdělávání/profesionálního rozvoje se zaměřením na práci s nadanými žáky.
- Počet odborníků ochotných spolupracovat s nadanými žáky uvedených v databázi.
- Počet vytvořených vzdělávacích programů celoživotního vzdělávání pro práci s nadanými žáky nabízených dlouhodobě (pro školy i neformální vzdělávání).

Typové aktivity:

- Vytvoření databáze externistů ochotných spolupracovat s nadanými žáky [TSC, PPP, ZČU (FPE a ostatní fakulty), LF, firmy, kraj (Smart)],
- Vytvoření stabilní vzdělávací nabídky programů celoživotního vzdělávání/profesionálního rozvoje vedení škol a pedagogů se zaměřením na práci s nadanými žáky [NPI (KSPN), KCVJŠ (Infokariéra), NNO, ZČU (FPE), firmy, kraj (OŠMS)],
- Vytvoření stabilní vzdělávací nabídky programů celoživotního vzdělávání/profesionálního rozvoje vedení organizací a pedagogů volného času/lektorů se zaměřením na práci s nadanými žáky [TSC, SITmP (SIT-PORT), NPI (KSPN), ZČU, SVČ/DDM, PPP, kraj (OŠMS)],

- Vytvoření systému financování odborníků/externistů/mentorů/psychologů/mentorů nadání/koučů ochotných spolupracovat s nadanými v rámci praxí, kroužků, konzultanti, mentoři.

Strategický cíl 2.2: Zkvalitnit přípravu pracovníků ve vzdělávání pro práci s nadanými/aktivními/kreativními žáky

Indikátor:

- Počet studentů FPE zapojených do aktivit ZŠ a SŠ zaměřených na práci s nadanými žáky.

Typové aktivity:

- inovování obsahu didakticky zaměřených předmětů všech stupňů učitelských studií FPE na specifika práce s nadanými žáky [ZČU (FPE, popř. další fakulty připravující pedagogy)],
- rozvoj výzkumných aktivit studentů FPE směřující k didaktické a metodické podpoře práce s nadanými žáky (FPE ZČU),
- spolupráce studentů a vědeckých pracovníků FPE a pracovníků středních a základních škol na projektu z praxe do výuky zaměřené na práci s nadanými žáky (FPE ZČU, spolupracující SŠ a ZŠ),
- podpora pedagogů při tvorbě zdravého třídního klimatu zaměřeného na respektování odlišnosti vzdělávacích potřeb nadaných žáků [kraj (OŠMS), SŠ, ZŠ, SVČ, PPP, NPI (KSPN), KCVJŠ (Infokariéra)].

Cíl strategické oblasti 2.3: Zvýšit zájem škol o práci s nadanými žáky

Indikátory:

- Počet subjektů v Plzeňském kraji zapojených do systému podpory nadání v Plzeňském kraji.
- Počet koordinátorů péče o nadané žáky na školách.
- Počet škol zapojených do tvorby a využívání portfolií žáků.

Typové aktivity:

- informování škol o možnostech čerpání finanční podpory podmíněné diagnostikou nadání v PPP [kraj (OŠMS), KCVJŠ],
- vytvoření a posílení koordinátorů péče o nadané žáky na školách [kraj (OŠMS), NPI (KSPN)],
- motivování pedagogů k diagnostice nadání [kraj (OŠMS), SŠ, ZŠ, SVČ, KCVJŠ],
- zavést mentoring nadání na školách [NPI (KSPN)],
- prezentace škol zapojených do systému podpory nadání [NPI (KSPN)],
- vedení a využívání portfolií žáků – propojení formálního a neformálního vzdělávání [školy a školská zařízení, NNO, FPE ZČU].

Strategický cíl 2.4: Zavést systém spolupráce subjektů formálního a neformálního vzdělávání včetně ostatních subjektů v tématu podpora nadaného žáka

Indikátory:

- Počet subjektů zapojených do sítě subjektů dlouhodobě pracujících s nadanými.
- Počet ucelené vzdělávací nabídky s výzkumnou, vývojovou nebo inovativní tematikou.

Typové aktivity:

- vytvoření sítě subjektů dlouhodobě spolupracujících s nadanými žáky [školy, školská zařízení a ostatní organizace nabízející neformální vzdělávání pro nadané žáky, ZČU, kraj (Smart)],
- síťování a sdílení informací mezi subjekty pracujícími s nadanými žáky (školy, školská zařízení, NPI, PPP, ANA, KCVJŠ, SITMP, nvias, TSC a další),
- sdílení odborně vybavených prostor mezi subjekty formálního a neformálního vzdělávání [kraj (OŠMS), školy a školská zařízení, Plzeň, další města, NNO, VŠ, firmy, TSC],
- vytvoření ucelené vzdělávací nabídky k zapojení nadaných žáků do aktivit zaměřených na výzkumnou, vývojovou a inovativní činnost [ZČU, LF, TSC, firmy, NNO, KCVJŠ, kraj (Smart)],
- zavedení systému sebe prezentace nadaných prostřednictvím portfolií (TSC, SVČ/DDM, ZČU, školy a školská zařízení, NNO)
- spolupráce subjektů při soustavné práci s žákem během celého vzdělávacího procesu až po profesní uplatnění a vtažení zpět do systému formou sdílení zkušeností apod. [kraj (Smart)],
- podporování nadaných žáků ze sociokulturně znevýhodněného prostředí ve volnočasových aktivitách [kraj, SVČ/DDM, nadační fondy].

7.3 Strategická oblast změn 3: Podpora nadaného žáka

Hlavním strategickým cílem oblasti změn Podpora nadaného žáka je vytvořit atraktivní ekosystém pro přilákání a udržení nadaných v kraji. Doporučené činnosti směřují zejména ke zkvalitnění prostředí pro přímou podporu nadaného žáka, k vytvoření jednotného místa (Centra podpory nadání) poskytujícího veškeré informace a konzultace potřebné pro rozvoj kompetencí žáků ZŠ, SŠ, zajišťujícího fungování vytvořených sítí všech subjektů a expertů zapojených do práce s nadanými žáky, vytváření komunity nadaných a talentovaných jedinců s potenciálem rozvíjet ekonomický potenciál kraje a zapojit se do výzkumných, vývojových a inovativních aktivit a posílit inovační rozvoj v celém kraji. Další navrhované aktivity vedou ke zlepšení individuální podpory nadaných, koordinací aktivit pro nadané, talentované a aktivní žáky od popularizace vědy u dětí, přes rozvoj jejich talentu a nadání s důrazem na bio-psycho-sociální vývoj v zájmových aktivitách, zapojení do realizace projektů jak ve firemní, tak vědecké sféře např. ZČU a LF UK v Plzni apod., až po zahraniční stáže a prezentace úspěchů u nás i v zahraničí. Místo, kde budou moci subjekty z firemní, výzkumné i veřejné sféry nabízet spolupráci talentovaných žákům a studentům při řešení problémů.

První strategický cíl akcentuje **zkvalitnění prostředí pro nadaného žáka** vytvořením jednotného koordinačně informačního centra podpory nadání zaměřeného na vytvoření webové platformy pro sdílení veškerých informací o aktivitách a možnostech spolupráce, koordinaci a podpoře při vytváření tematických badatelen pro nadané žáky při různých organizacích, organizování a vyhodnocování vědecko-výzkumných akcí, posílení spolupráce s odborníky z praxe s nadanými, zajištění funkční databáze externistů ochotných spolupracovat s nadanými, vytváření prostoru pro sdílení zkušeností a setkávání nadaných žáků.

Druhý strategický cíl zdůrazňuje **zlepšení individuální podpory nadaných**. Širším a aktivním zapojením nadaných do systému podpory nadání nastavit funkční tok informační podpory k nadaným, zapojením individuální pomoci Pedagogicko-psychologické poradny

a kariérového poradenství rozvíjet psychosociální kompetence nadaných podle jejich individuálních potřeb k rozvoji vlastního potenciálu.

Strategický cíl 3.1: Zkvalitnit prostředí pro podporu nadaných žáků v Plzeňském kraji

Indikátory:

- Fungující Centrum podpory nadání v Plzeňském kraji.
- Počet zapojených subjektů do Centra podpory nadání.
- Počet vytvořených badatelen pro nadané.
- Počet soutěží včetně vědecko-výzkumných akcí pro nadané.
- Počet vícedenních aktivit pro setkávání nadaných.

Typové aktivity:

- vznik Centra podpory pro nadané žáky [kraj (OŠMS, Smart)],
- vytváření sítě tematických badatelen pro nadané žáky při různých organizacích [kraj (OŠMS, Smart), ZČU, TSC, školy a školská zařízení (SVČ)],
- organizace a vyhodnocování soutěží včetně vědecko-výzkumných akcí pro děti a mládež [kraj (OŠMS, SSŠ)],
- vytvoření prostoru pro oborové i mezioborové setkávání nadaných online i naživo [TSC, kraj (Smart), SVČ, ZČU],
- pořádání vícedenních exkurzí zaměřených na oblasti specializace kraje (nejen na ně) [kraj (OŠMS, SSŠ, KCVJŠ, Smart), PPP, TSC, SVČ, ZČU].

Strategický cíl 3.2: Zlepšit individuální podporu nadaných

Indikátory:

- Funkční webový portál podpory nadání.
- Vytvořený systém registrace žáků do platformy.
- Počet aktivně zapojených nadaných v systému/Centru podpory nadaných.
- Počet individuálních konzultací.
- Počet prezentací oceněných nadaných.

Typové aktivity:

- nastavení funkčního toku informační podpory nadaných [kraj (OŠMS, Smart)],
- vytvoření webového platformy Centra podpory nadání [kraj (OŠMS, Smart)],
- vytvoření systému registrace žáků do systému [kraj (OŠMS, Smart)],
- rozvíjení psychosociálních kompetencí nadaných, koučink jednotlivce podle jeho individuálních potřeb (PPP, KCVJŠ),
- podporování mobility nadaných žáků (KCVJŠ).

7.4 Strategická oblast změn 4: Prezentace tématu nadaných žáků

Strategickým cílem klíčové oblasti změn Prezentace tématu nadaných žáků je posílit vnímání tématu podpory nadání jako nedílné součásti rozvoje mladého člověka. Představení investice do výchovy a vzdělání mladého vědce, výzkumníka, inovátora jako investice do rozvíjející se budoucnosti Plzeňského kraje i celé společnosti. Implementace informací o nadané mládeži mezi rodiče a veřejnost. Prezentace spolupráce klíčových subjektů při podpoře nadání, jejich aktivit a úspěchů nadaných Plzeňského kraje v České republice i zahraničí. Prostředkem k naplňování těchto změn je implementace tématu problematiky podpory nadání jako součást

Komunikačního plánu Marketingové strategie Plzeňského kraje v oblasti školství a v oblasti výzkumu, vývoje a inovací.

Strategický cíl směřuje ke **zlepšení prezentace tématu nadaných žáků a výsledků jejich podpory**. Jedná o marketing podpory nadání v Plzeňském kraji mířený na cílové skupiny v rámci kraje s cílem přiblížit specifika kvalitního vzdělávání nadaných. Nutností neplytvat potenciálem nadaných a neztrácet nadané v systému vzdělávání, nenechat je zakrnět a spadnout do průměru nebo dokonce až do podprůměru. Zdůraznit pochopení potřeby podporovat a rozvíjet komunitu kognitivně nadaných, inteligentních, pracovitých, motivovaných a zapálených jedinců pro věc, kteří mají touhu poznávat, nacházet nová řešení, dokáží efektivně myslet a smysluplně argumentovat, pomáhat rozvíjet ekonomiku k prospěchu společnosti. Prezentovat možnosti rozvoje nadání v kraji. Další aktivity počítají s propojením prezentace subjektů poskytujících podporu nadaným, vznikajícího centra podpory nadání a úspěchů nadaných v soutěžích v kraji, České republice i v zahraničí s prezentací kraje.

Strategický cíl 4.1: Zlepšit prezentaci tématu nadaných žáků a výsledků jejich podpory

Indikátory:

- Počet článků v médiích s tématem podpory nadání v Plzeňském kraji.
- Počet kampaní zaměřených na akce pro nadané.
- Počet návštěvníků webu www.inovujtevpk.cz s opakovaným přístupem.
- Počet návštěvníků webu Centra podpory nadání s opakovaným přístupem.
- Počet konferencí pro nadané.
- Počet konferencí zaměřených na téma nadání.

Typové aktivity:

- prezentace důležitosti podpory nadaných veřejnosti, zástupcům veřejné sféry, zřizovatelům škol a firmám [vlastní média] [kraj],
- zvýšení obecného povědomí o možnostech rozvoje vzdělávání, vzniku a fungování Centra podpory nadání Plzeňského kraje, aktualizace Marketingové strategie a Komunikačního plánu [kraj (Smart)],
- spolupráce klíčových subjektů při prezentaci úspěchů nadaných žáků v rámci České republiky i zahraničí [kraj (Smart), zřizovatelé škol a školských zařízení, ZČU, LF, všechny, firmy a ostatní subjekty podporující nadané].

Strategický cíl 4.1: Zlepšit prezentaci tématu nadaných žáků a výsledků jejich podpory

Indikátory:

- Počet článků v médiích s tématem podpory nadání v Plzeňském kraji.
- Počet kampaní zaměřených na akce pro nadané.
- Počet návštěvníků webu www.inovujtevpk.cz s opakovaným přístupem.
- Počet návštěvníků webu Centra podpory nadání s opakovaným přístupem.
- Počet konferencí pro nadané.
- Počet konferencí zaměřených na téma nadání.

Typové aktivity:

- prezentace důležitosti podpory nadaných veřejnosti, zástupcům veřejné sféry, zřizovatelům škol a firmám [vlastní média] [kraj],

- zvýšení obecného povědomí o možnostech rozvoje vzdělávání, vzniku a fungování Centra podpory nadání Plzeňského kraje, aktualizace Marketingové strategie a Komunikačního plánu [kraj (Smart)],
- spolupráce klíčových subjektů při prezentaci úspěchů nadaných žáků v rámci České republiky i zahraničí [kraj (Smart), zřizovatelé škol a školských zařízení, ZČU, LF, všechny, firmy a ostatní subjekty podporující nadané].

8 Realizace Strategie podpory nadání v Plzeňském kraji

Strategie podpory nadání Plzeňského kraje patří mezi zásadní vzdělávací a rozvojové dokumenty pro realizaci aktivit podpory rozvoje nadání každého jedince v Plzeňském kraji. Realizace Strategie se promítá do řízení a financování subjektů aktivních v oblasti podpory nadání i do přípravy projektů v této sféře.

Pro účely implementace Strategie je zásadní stanovit organizační schéma včetně přehledu nezbytných činností, popisu organizace a organizační struktury i činností jednotlivých organizačních složek, které se na Strategii podílí.

Naplňování Strategie podpory nadání Plzeňského kraje vyžaduje následující činnosti:

- řízení realizace Strategie,
- příprava a realizace projektů,
- monitorování realizace Strategie,
- aktualizace Strategie.

Pro řízení strategie budou v maximální míře využity existující mechanismy či struktury použité v rámci OŠMS, realizace projektu KAP Plzeňského kraje a Smart Akcelerátor Plzeňského kraje. Strategie podpory nadání byla vypracována v rámci strategické intervence Vzdělávání pro 21. století a podpora talentů pro VaVal pro OŠMS Plzeňského kraje. Aktualizace bude probíhat v gesci OŠMS, projektem Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání Plzeňského kraje a projektem Smart akcelerátor Plzeňského kraje, který se bude podílet i na části její realizace.

8.1 Řízení realizace Strategie podpory nadání

Řízení strategie podpory nadání je plně v kompetenci pořizovatele Strategie, tj. Plzeňského kraje, resp. jeho vedení.

Do řízení Strategie podpory nadání je užitečné zapojit širší okruh osob ze všech oblastí relevantních pro sféru podpory nadání. Pro tento účel jsou do řízení zapojeny jak struktury vytvořené v rámci realizace projektu KAP a IKAP II Plzeňského kraje, tak některé struktury Smart Akcelerátoru Plzeňského kraje i Krajskou síť podpory nadání NPI ČR:

- pracovní skupina Vzdělávání,
- platforma Rozvoje potenciálu KAP,
- Lidské zdroje pro výzkum, vývoj a inovace v Plzeňském kraji při KRVVI,
- pracovní skupina – marketing Smart akcelerátoru Plzeňského kraje,
- Krajské koordinační skupiny KSPN NPI ČR.

Předpokládá se, že jednání Krajské rady, platformy a pracovních skupin budou konána minimálně 1x ročně. To je důležité pro udržení zájmu aktérů o Strategii, aktivní zapojení různých organizací a osob do její realizace a přenesení poznatků a zkušeností.

8.2 Příprava a realizace projektů

Příprava a realizace projektů musí být v souladu s typovými aktivitami v jednotlivých strategických oblastech této Strategie. Přehled připravovaných a realizovaných projektů, vč. jejich hlavních parametrů (nositel, náklady, harmonogram, indikátory apod.), vede garant Strategie. K tomu využívá informace z akčního plánu KAP Plzeňského kraje a z Akčního plánu RIS3 Plzeňského kraje.

Přehled projektů je podkladem také pro strategické řízení, zejm. pro monitorování realizace Strategie (viz dále).

8.3 Monitorování realizace Strategie podpory nadání

V rámci pravidelného monitorování realizace Strategie bude provedeno 1x ročně vyhodnocení plnění Strategii podpory nadání.

Vyhodnocení bude obsahovat:

- přehled připravovaných, probíhajících a dokončených projektů,
- vyhodnocení jejich souladu se Strategií (dle strategických cílů),
- vyhodnocení plnění indikátorů strategických cílů jednotlivými projekty,
- popř. návrh na aktualizaci Strategie podpory nadání (viz dále).

8.4 Aktualizace Strategie podpory nadání

Aktualizace Strategie podpory nadání bude prováděna na základě výsledků monitorování realizace Strategie (viz předchozí podkapitola).

Předmětem aktualizace mohou být některé části Strategie:

- Typové aktivity se aktualizují na základě identifikace potřeby nových aktivit.
- Specifické cíle mohou být aktualizovány, tj. zrušeny nebo doplněny, na základě vyhodnocení jejich aktuálnosti a relevance s ohledem na vývoj tématu v regionu.
- Hlavní cíl a strategické cíle tvoří stabilní rámec Strategie; jejich aktualizace je podmíněna zjištěním podstatných změn ve vývoji tématu v regionu.

9 Finanční zajištění Strategie podpory nadání

Účelem kapitoly je identifikovat hlavní finanční zdroje pro realizaci této Strategie.

9.1 Příprava a realizace rozvojových projektů

Naplnění většiny rozvojových aktivit Strategie patří do působnosti jednotlivých aktérů ekosystému (viz identifikace odpovědných subjektů pro navržené aktivity Strategie). Prioritní aktivity by se měly stát součástí strategických a finančních plánů těchto subjektů.

Vzhledem k očekávaným finančním potřebám realizace lze předpokládat, že kromě vlastních zdrojů aktérů je s ohledem na současné možnosti potřeba v maximální možné míře využít zdrojů externích.

Pro vytvoření rámcového přehledu uvažovaných externích zdrojů financování realizace:

Strategie ve vazbě na její cíle byla vytvořena následující tabulka:

Cíl strategické oblasti změn	Program	Příklady podporovaných aktivit
1.1 Identifikace více nadaných žáků	OP VVV, OP Jan Amos Komenský (OP JAK)	IKAP, KAP
2.1 Zvýšit počet pracovníků ve vzdělávání připravených pro práci s nadanými žáky	OP VVV, OP JAK Dotační programy MŠMT – - <u>Dotační program Podpora nadaných žáků základních a středních škol</u>	IKAP, KAP. Šablony OPJAK pro ZŠ, ŠŠ a SVČ/DDM Posílení zájmu a motivace nadaných žáků pro zvyšování své vědomostní úrovně nad rámec školních vzdělávacích programů. - Propojení vzdělávání žáků v jednotlivých vzdělávacích oblastech zejména v technických a přírodovědných oborech. - Posílení role propojení školních a mimoškolních vzdělávacích aktivit mezi jednotlivými druhy škol. - Podpora vzniku nových mimoškolních vzdělávacích aktivit s vysokou odbornou úrovní. - Všeestranné využití personální a materiální zázemí vysokých škol, výzkumných pracovišť a hospodářských podniků pro rozvoj mimoškolního vzdělávání žáků. - Propojení nabídky aktivit pro nadané žáky s činnostmi krajských sítí podpory nadání.
2.2 Zkvalitnit přípravu pracovníků ve vzdělávání pro práci s nadanými žáky		
2.3 Zvýšit zájem škol o práci s nadanými žáky		
2.4 Zavést systém spolupráce subjektů formálního a neformálního vzdělávání v tématu nadaných žáků	- <u>Dotační program Podpora soutěží a přehlídek v zájmovém vzdělávání</u> Program ERASMUS+ Program INTERREG – Bavorsko – Česko 2	Vzdělávací mobilita jednotlivců – KA 1 Priorita 3: Vzdělávání SC 4.2: Zvýšení kvality, inkluze, účinnosti a relevantnosti systémů vzdělávání a odborné přípravy na trhu práce za účelem získávání klíčových kompetencí včetně digitálních dovedností (17,2 mil. EUR)

	Technologická agentura České republiky (TAČR)	ZETA- Podpora spolupráce akademické sféry a podniků prostřednictvím zapojení posluchačů/posluchaček vysokoškolských studijních programů, a v opodstatněných případech také žáků/žákyň programů středního vzdělávání a studentů programů vyššího odborného vzdělávání (dále jen "studující") a mladých výzkumných pracovníků/pracovnic (dále jen „mladí výzkumní pracovníci“) ve věku do 35 let včetně.
3.1 Zkvalitnit prostředí pro nadané žáky	OPJAK	KAP, IKAP, Smart Akcelerátor Plzeňského kraje
3.2. Zlepšit individuální podporu nadaných žáků	OPJAK	KAP, IKAP, Smart Akcelerátor Plzeňského kraje
4.1 Zlepšit prezentaci tématu nadaných žáků a jejich výsledků	OP JAK	KAP, IKAP, Smart Akcelerátor Plzeňského kraje

Použité podklady

- *Výsledky expertizy Současný stav všeobecné podpory nadání v Plzeňském kraji*
- *Statistická ročenka školství /Odbor informatiky a statistiky MŠMT,*
<https://statis.msmst.cz/rocenka>
- *Webové stránky hlavních aktérů inovačního prostředí v Plzeňském kraji – bez specifikace*

PŘÍLOHY

Příloha 1: Přehled strategických dokumentů věnujících se podpoře nadání